20 (674)

МАҲАЛЛА — ХАЛҚ ВИЖДОНИ

Mahalla

ISSN 2010-7013

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви нашри | 2009 йил 20 май. Чоршанба | 1996 йилдан чиқа бошлаган | www.mahalla.uz

ЧЕМПИОНЛАР МАҲАЛЛАДА УЛҒАЯДИ

Жисмонан ва маънан соғлом авлод мамлакат тараққиётининг таянчи ва қудратидир. Зеро, бугунги ёшларнинг шижоати эртанги кунимизнинг фаровонлигини таъминлайди. Шу мақсадда истиқлолнинг илк йилларидаёқ юртимизда баркамол авлоднинг таълими, тарбияси борасида бир қатор ишлар амалга оширилди.

Хусусан, уларнинг жисмонан соғлом бўлишини таъминлаш мақсадида спортни ривожлантиришга бирламчи вазифа сифатида қаралди. Юртимизнинг барча ҳудудларида қад ростлаган замонавий типдаги спорт мажмуалари ва майдонлар фикримизнинг далилидир. Айниқса, бугунги кунда чекка қишлоқ ва маҳаллаларда истиқомат қилаётган ёшларнинг спортга жалб этилаётгани ижобий самара бераётир. Натижада қишлоқ ва маҳалла ёшларидан дунё эътироф этган чемпионлар чиқмоқда. Улар халқаро мусобақаларда давлатимиз байроғини юқори кўтариб, ватанимиз шуҳратини жаҳонга ёймоқда.

«Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви ҳам мамлакатимиз маҳаллаларида анъанавий тарзда турли спорт мусобақаларини изчил ташкил этиб келаётир. Бу тадбирлар оилаларда соғлом муҳитни қарор топтириш, спортни тарғиб этишда муҳим омил бўлмоқда.

ИЖТИМОИЙ ҲАЁТ > [2]

Республикамиз маҳаллаларида

ТАЖРИБА ЎРГАНИЛДИ

Сурхондарё вилоятининг турли соҳа вакилларидан иборат бир гуруҳ меҳмонлар амалга оширилаётган ислоҳотлар билан танишиш ва ўзаро тажриба алмашиш мақсадида Андижон вилоятида бўлдилар. Улар шаҳар ва туманларда ижро интизоми ва ҳужжатлар билан ишлаш, вилоятда олиб борилаётган кенг кўламдаги яратувчилик, вилоят аҳлининг саломатлигини сақлаш ҳамда дам олишини ташкил этиш ишларни кўздан кечиришди.

— Вакиллар таркибига фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари мутасаддиларининг киритилиши айни муддао бўлди, — дейди "Маҳалла" жамғармасининг Сурхондарё вилояти бўлими раиси Эркин Кўчкинов. — Биз Асака, Шаҳрихон туманларидаги маҳалла фуқаролар йиғинларида бўлдик. Йиғинларнинг замонавий бинолар, асбоб-ускуналар билан таъминлангани, идораларда ҳужжат ишларининг юритилиши, коммунал тўловларни йиғиш ва томорқалардан фойдаланишда тўпланган тажрибалар, айниқса, бизга маъқул келди. Келгусида бу тажрибалардан ўз фаолиятимизда кенг фойдаланишни мақсад қилдик.

Меҳмонлар Бобур номидаги маданият ва истироҳат боғида, вилоятдаги бир қатор корхона ва фермер хўжаликларида ҳам бўлдилар. Янги ташкил қилинган ёшлар маркази, болалар шаҳарчаси ва бошқа бир қатор иншоотлар меҳмонларда катта таассурот қолдирди.

Узоқбой САКСОНБОЕВ, "Mahalla" мухбири.

"ҒАЗБЕРОН" — ЯНГИ ЙИҒИН

"Деча" маҳалласи ҳудудидаги Ғазберон қишлоғида икки минг нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Аҳоли сонининг йил сайин ўсиб бораётгани ва қишлоқнинг маҳалла марказидан олисда жойлашгани сабабли мазкур ҳудудда «Ғазберон» маҳалла фуқаролар йиғини ташкил этилди.

— Айни пайтда янги маҳалла биносини зарур мебеллар билан жиҳозлаяпмиз, — дейди "Маҳалла" жамғармаси Ромитан тумани бўлинмаси раиси Аҳмад Мустафоев. — Йил якунига қадар йиғин идораси учун алоҳида компьютер жамланмаси олиб берамиз. Албатта, бундай шарт-шароитларнинг яратилиши йиғин мутасаддиларига ҳудуддаги ишларни яхши йўлга қўйиш, ободончилик ишларини олиб бориш ҳамда "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастури доирасидаги вазифаларни амалга оширишда қулайлик туғдиради.

Акбар РУСТАМОВ, "Mahalla" мухбири.

«ҚЎША ҚАРИБ, ҚАДР ТОПГАНЛАР»

15 май — Халқаро оила куни муносабати билан Боғот тумани ҳокимлиги, туман хотин-қизлар қўмитаси, «Маҳалла» жамғармаси туман бўлинмаси, туман «Оила» илмий-амалий маркази ҳамкорлигида энг намунали оилалар иштирокида «Қўша қариб, қадр топганлар», номли тадбир бўлиб ўтди.

Деҳқонбозор қишлоғида яшовчи Курёзовлар, Бешариқ қишлоғида истиқомат қилувчи Матниёзовлар ҳамда Хўжалик қишлоғидаги Абдуллаевлар оилалари тадбир иштирокчилари томонидан энг намунали, деб топилди. Улар йиғилганларга ўзларининг бой ҳаётий тажрибалари, турмуши давомида кўрган-кечирганлари, оила тотувлигини таъминлаш сирлари ҳақида атрофлича ҳикоя қилиб беришди.

Боғот тумани маиший хизмат ва ахборот технологиялари касб-ҳунар коллежи ўқувчилари тайёрлаган саҳна кўринишлари кечага ўзгача руҳ бағишлади. Тадбир ниҳоясида мутасадди ташкилотлар томонидан оилаларга эсдалик совғалари топширилди.

Юлдуз ҲОЖИЕВА, «Mahalla» мухбири.

Тараддуд

ТАНЛОВЛАР — ФАОЛИЯТИМИЗ КЎЗГУСИ

Бугунги кунда "Маҳалла" жамғармаси республика бошқаруви ташаббуси, қолаверса, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаоллиги асосида фуқаролар йиғинлари тизимида ўнлаб кўрик-танловлар ўтказиб келиняпти.

Энг муҳими, ушбу кўрик-танловлар йиғин мутасаддиларининг билим ва кўникмаларини янада оширишга, тўпланган илғор тажрибаларни кенг оммалаштиришга, маҳалланинг жамиятдаги мавқеини оширишга хизмат қилаётир.

Халқимиз анъаналаридан келиб чиқиб, маҳаллаларда оилаларнинг тинч-тотувлигини таъминлаш, хонадонларда ижтимоий муҳитнинг бузилишига сабаб бўладиган иллатларнинг олдини олиш, маҳаллада истиқомат қилувчи намунали оила бошлиқлари, нуронийлар фаоллигини ошириш ҳамда комиссия фаолияти тўғрисидаги низом қоидаларининг бажарилиш даражасини ўрганиш ва бу борадаги илғор тажрибаларни кенг оммалаштириш мақсадида ҳар йили маҳаллаларда "Фуқаролар йиғинларининг энг фаол яраштириш комиссияси" кўрик-танлови ўтказиб келиняпти. Айни кунларда маҳаллаларда мазкур танловнинг илк босқичлари кўтаринки руҳда ташкил этиляпти.

Бундан ташқари, алла, лапар, ёр-ёр ва ўлан айтиш борасидаги миллий қадриятларимизни тиклаш, бундай нодир анъаналарни ёшлар ўртасида кенг оммалаштириш, оила бекаларининг тафаккурини янада кенгайтириш, қолаверса, ёр-ёр, лапар ва ўлан айтадиган истеъдод эгаларини кашф этиш мақсадида "Оналар куйлаганда" кўрик-танлови эълон қилинди. Тўрт босқичдан иборат танловда асосий эътибор иштирокчиларнинг халқ орасида муҳим ўрин тутган миллий лапар, алла ва айтишувларни топиб, меъёрига етказиб ижро этишига қаратилади. Унда маҳаллалардаги фольклор-этнографик ансамбллар, мазкур йўналишлар бўйича ижод қиладиган санъаткор ва ҳавасмандлар иштирок этиши мумкин. Ғолиблар махсус диплом ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланади. Шунингдек, энг нодир ижод намуналарини телевидениеда намойиш этиш кўзда тутилган.

Маҳалла муҳитига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган иллатларни бартараф этиш, носоғлом муҳит юзага келган оилалар билан якка тартибда ишлаш, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш, ҳар бир оилага кириб бориб, зарур пайтда уларга ёрдам қўлини чўзиш каби юмушлар маҳалла маслаҳатчилари фаолиятига бевосита тегишлидир. Бу борада фаоллик кўрсатаётган маслаҳатчиларни аниқлаш ва илғор тажрибаларни бошқа маҳаллаларда ҳам оммалаштириш мақсадида "Фуқаролар йиғинининг энг намунали диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси" республика кўрик-танловини ўтказиш ҳам анъанага айланди.

Жорий йилда ушбу танловни янада мукаммаллаштиришни кўзда тутиб, унинг низомига баъзи ўзгартиришлар киритилди. Хусусан, "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастурида белгиланган вазифаларни бажариш мақсадида чекка қишлоқ ва маҳаллаларда фаолият юритаётган маслаҳатчилар фаолиятига кенг урғу берилиши, маҳалла маслаҳатчилари билан бир қаторда, қишлоқ фуқаролар йиғинининг энг фаол маслаҳатчисини ҳам аниқлаш белгилаб қўйилган. Қолаверса, қишлоқ жойларда маслаҳатчилар фаолиятини яхши йўлга қўйишда жонбозлик кўрсатаётган йиғин мутасаддиларини ҳам бир неча номинациялар бўйича тақдирлаш режалаштирилган.

Ҳ.БЕРДИМУРОДОВ

Семинар

МАСЛАҲАТЧИГА УСЛУБИЙ КЎМАК

Самарқанд, Сирдарё ва Қашқадарё вилоятларида «Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви ва Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг 2009 йил 22 апрелдаги «Фуқаролар йиғинларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилари иш фаолиятини таҳлил қилиш, баҳолаш ва ижобий иш тажрибаларини кенг оммалаштириш тўғрисида»ги қўшма қарори ижроси юзасидан семинар ўтказилди.

Унда маҳалла маслаҳатчиларининг вазифалари, иш фаолияти ҳамда ҳуқуқ ва мажбуриятлари атрофлича муҳокама қилинди.

— Маҳалла фуқаролар йиғинларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиларининг иш самарадорлигини оширишда хотин-қизлар қўмиталари ва «Маҳалла» жамғармаси алоҳида ўрин тутади, — дейди «Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви етакчи мутахассиси Гавҳар Алимова. — Миллий либосларимиз, қадриятларимизни кенг тарғиб этиш ҳамда ёшларнинг одоб-ахлоқ ва кийиниш маданиятини шакллантиришда маҳалла маслаҳатчиларидан катта масъулият ва билим талаб этилади. Бундан ташқари, тадбирда маслаҳатчиларнинг низомда белгиланган вазифаларни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратилиб, илғор тажрибаларни оммалаштириш ва кадрлар етиштириш бўйича ҳам фикр алмашиб олинди.

Шунингдек, йиғилишларда хотин-қизлар ва ёшларнинг тиббий маданиятни ошириш борасида ҳам таклифлар билдирилди.

Раҳимжон ШЕРҚУЛОВ

Асосий тушунчалар

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИ КЕНГАШИ

Фуқаролар йиғинининг қарорларини бажариш ва фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг фуқаролар йиғинлари оралиқ давридаги жорий фаолиятини амалга ошириш учун фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) унинг маслаҳатчилари, фуқаролар йиғини фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича комиссиялар раислари ва масъул котибдан иборат бўлган таркибда фуқаролар йиғини кенгаши **тузилади.**

> [2]

«Умид ниҳоллари —2009»

ГУЛИСТОН ЁШ СПОРТЧИЛАРНИ КУТМОҚДА

Мамлакатимизда ёш авлоднинг маънан баркамол, жисмонан соғлом, руҳан тетик бўлиб камолга етишлари учун барча имкониятлар яратилган. Уч босқичли — мактаб ўқувчиларининг «Умид ниҳоллари», коллеж ва лицей ўқувчиларининг «Баркамол авлод», олий ўқув юртлари талабаларининг «Универсиада» спорт мусобақалари навқирон авлод ҳаётининг ажралмас қисмига айланди.

Шу кунларда сирдарёликлар «Умид ниҳоллари — 2009» спорт мусобақаларининг финал босқичи меҳмонлари ва иштирокчиларини кўнгилдагидек кутиб олишга тайёргарлик кўрмоқда. Бу ишда вилоятдаги 350 та қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинларининг иштирокини ҳам алоҳида таъкидлаш жоиз. Вилоятнинг қайси маҳалласига, қишлоғига борманг, қимирлаган жон борки, дарахт ўтказиш, гул экиш, кўча-кўйни обод қилиш билан машғуллигини кўрасиз.

Шу йил 14—15 март кунлари мамлакатимизда умумхалқ хайрия ҳашари ўтказилди. Шундан сўнг «Умид ниҳоллари — 2009» спорт мусобақалари олдидан вилоятда «Юртимизни обод гўшага айлантирамиз», деб номланган ҳаракат бошланди. Вилоят ҳокимининг фармойиши билан март ва апрель ойлари вилоят ҳудудида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги, деб эълон қилингач, бу ҳаракат авж олди.

Мамлакатимиз пойтахтидан келадиган меҳмонлар Сирдарё вилояти ҳудудига қадам қўяр экан, "Тошкент—Термиз" йўлининг Катта ўзбек трактида, темир йўл бўйларида жойлашган 28 та маҳаллада катта ҳажмдаги ободонлаштириш ишлари олиб борилганлигининг гувоҳи бўлади.

ИЖТИМОИЙ ҲАЁТ > [2]

Мулоҳаза минбари

"ОММАВИЙ МАДАНИЯТ"НИНГ ҚИММАТИ ҚАНДАЙ?

"Маънавият — узлуксиз ҳаракатдаги жараёндир. Фикр, тафаккур, ҳис-туйғу тиним билмаганидек, уларнинг маҳсули ўлароқ маънавият ҳам доимо ўзгариш ва янгиланишда бўлади. Маънавият деганда авваламбор одамни руҳан покланишга, қалбан улғайишга чорлайдиган, инсон ички дунёсини, иродасини бақувват, иймон-эътиқодини бутун қиладиган, виждонини уйғотадиган кучни тасаввур қиламан", деганди Юртбошимиз.

Дарҳақиқат, бугунги шиддаткор замонда инсон маънавиятининг даражаси ва маданияти халқнинг эртанги кунини, тақдирини белгилаб бермоқда. Шундай пайтда юртимизга турли воситалар орқали четдан миллий қадрият ва маданиятимизга зид бўлган, ўзида ғайриахлоқий иллатларни ташувчи арзонгаров нарсалар кириб келаётирки, чинакам маданиятга алоқасиз бу нарсалар "оммавий маданият", дея аталмоқда.

Мазкур тушунчага айрим мутахассислар қуйидагича изоҳ беради: мактаб ўқувчилари улғайгани сари уларнинг билими тадрижий равишда мураккаблашиб боради. 1-синф ўқувчиси тушунган нарсани 4-синф ўқувчиси, албатта, тушунади, лекин 4-синф ўқувчиларига маълум бўлган билимлар 1-синф ўқувчиси учун мураккаблик қилади. Демак, "оммавий маданият"ни вужудга келтириш 1-синф тингловчиларига тушунарли бўлган нарсаларни барча юқори синф ўқувчилари ўртасида ёйишга ўхшайди. Шу боис, "оммавий маданият" маҳсуллари савияси паст, ибтидоий даражадаги нарсалардир, дея қайд этади олимлар.

Айтиш жоизки, бу иллат ватанпарварлик, ўзаро меҳр-оқибат, инсонпарварлик каби умуминсоний қадриятларни тарғиб этмайди. Аксинча, меҳнат қилмай, осон йўл билан бойлик орттиришни омма онгига сингдиришга уринади. Ўзининг ўта содда, жўнлиги боис, "оммавий маданият" тез тарқалади ва, энг аввало, моддий-маънавий меросга, мумтоз маданият ҳамда санъатга таҳдид солади.

МАЪНАВИЯТ > [4]

Бугуннинг гапи

Тўйимизнинг гўзаллиги миллийликда

Асрлардан ошиб аждодлардан-авлодларга ўтиб келаётган миллий тўйларимизда, маросимларимизда халқимизга хос урф-одатлар, меҳр-оқибат, меҳмондўстлик, бағрикенглик каби фазилатлар ўзининг ёрқин ифодасини топган.

Афсуски, шўролар замонида тўй ва маросимларимиз билан боғлиқ анъаналаримиз «эскилик сарқити»га чиқарилди. Энг ёмони, ёшлар онгига қадриятларимизга салбий муносабатда бўлиш, анъаналарни истаганча ўзгартириш мумкин, деган ақидаларни сингдиришга уринилди. Тўйларга енгил-елпи қўшиқлар куйлайдиган отарчиларни, ҳаёсиз ўйинчиларни чорлаш, дастурхонга спиртли ичимликларни ҳаддан зиёд қўйиш ҳамда келинларнинг очиқ-сочиқ кийиниши ана шундай таъсирлар оқибатидир. Бундан ташқари, айрим жойларда тўй ҳашамлар ва маросимларни ўтказишда дабдабабозликка, исрофгарчиликка йўл қўйиш, айниқса, никоҳ тўйларини ўтказишда миллий урф-одатларимиздан чекиниш, йўл-транспорт ҳаракати, овоз кучайтиргич воситаларидан фойдаланиш қоидаларига риоя этмаслик ҳоллари содир этилди.

1998 йилнинг 28 октябрида Президентимизнинг оилавий тантаналар, маърака ва маросимларни тартибга солиш тўғрисидаги Фармони қабул қилинган эди. Ушбу фармон ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Мусулмонлар идораси томонидан Фатво талаблари тайёрланди. Республика «Маҳалла» жамғармаси ва Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг 2003 йил 14 февралдаги қўшма қарори билан тасдиқланган Республикада мавжуд анъанавий удумлар, тўйлар, дафн маъракалари, бошқа миллий маросимлар ва уларни замон талабларига жавоб берадиган тарзда, ихчам ҳамда тежамкорлик билан ўтказишга қаратилган тавсиялар ишлаб чиқилди.

Республикамизда 10124 та фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари мавжуд бўлиб, уларда 8800 дан кўпроқ «Тўй, ҳашам ва маросимларни ўтказиш» комиссиялари ташкил этилган. Бу комиссияларга 52 минг нафардан зиёд қишлоқ ва маҳалла фуқаролари йиғинлари фаоллари, зиёлилар, обрўли ва намунали оилалар вакиллари аъзо этиб сайланган. Бугун уларнинг кучи ва саъй-ҳаракати билан мамлакатимиз ҳудудида ўтказиб келинаётган 40 дан ортиқ тўй ва маросимлар билан боғлиқ ортиқча удумларни қисқартиришга эришилди.

МАЪНАВИЯТ > [4]

Азиз муштарий! Газетамизга обуна йил бўйи давом этади. У сизнинг доимий ҳамроҳингиз ва маслакдошингиздир.

ЧЕМПИОНЛАР МАҲАЛЛАДА УЛҒАЯДИ

< [1]

Чунончи, «Маҳалламиз паҳлавонлари», «Биз кучли ва соғлом оила» ҳамда «Шахмат ва шашка» мусобақалари нафақат ёшлар, балки хотин-қизларни ҳам спортга жалб этишда қўл келмоқда. Айниқса, 11-12, 13-14 ва 15-16 ёшли маҳалла ўсмирлари ўртасида ўтказиб келинаётган «Футболимиз келажаги» Республика кубоги мусобақаларида ёшлар фаол иштирок этишяпти.

— Чемпионлар маҳаллада улғаяди, — дейди «Маҳалла» жамғармасининг Жондор тумани бўлинмаси раиси Ҳамза Худойқулов. — Уларни тарбиялаш, иқтидорини юзага чиқариш учун, аввало, оилада спортни ривожлантиришга эътибор қаратиш муҳим аҳамиятга эга. Тажрибамдан биламанки, оила ва маҳаллада олиб борилган тарғибот ишлари ёшларнинг кейинчалик профессионал спортга йўлланма олишига, янги чемпионлар етишиб чиқишига омил бўлади. Масалан, «Бўрибоғи» қишлоқ фуқаролар йиғинида туғилиб ўсган Ришод Собиров қишлоқда ташкил этилган турли спорт мусобақаларида иштирок этарди. Унинг ўз устида ишлаши, маҳоратини ошириб бориши Пекинда бўлиб ўтган олимпиадада бронза медалини қўлга киритишига сабаб бўлди. Яна бир мисол, туманимиздаги «Сомончуқ» қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида истиқомат қилувчи Убайдулла Тошев касби ўқитувчи бўлса-да, спорт билан мунтазам шуғулланишни канда қилмади. Қуш уясида кўрганини қилади, деганларидек, фарзандлари Шарофат ва Умиджон ҳам унга эргашиб, спортга меҳр қўйишди. Оила бекаси Шарифа опа ҳам уларни қўллаб-қувватлади. Ана шундай соғлом муҳитда Тошевлар оиласи "Отам, онам ва мен — спортчи оиласимиз" мусобақасининг туман босқичи ғолиблигини қўлга киритди.

Оилаларни спортга кенг жалб этишда Жондор туманида яратилган қулай шароитлар эътиборга молик. Чунончи, айни пайтда тумандаги мавжуд бешта замонавий спорт мажмуаси, ўндан зиёд маҳалла ўйингоҳларида мингдан ортиқ оила спорт билан шуғулланмоқда. Шу сабабли, жамғарманинг туман бўлинмаси ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида футбол, миллий кураш, стол тенниси турлари бўйича ташкил этилаётган оилавий спорт мусобақалари қизиқарли тус олмоқда.

Қувонарлиси, спортни тарғиб этиш борасида республикамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам ана шундай ибратли ишлар амалга оширилаётир. Хусусан, Жиззах шаҳрида спортчи аёллар сафи тобора кенгайиб боряпти. Уй бекалари ҳам спорт билан шуғулланишмоқда. Шаҳарнинг ўзида спортнинг ўндан ортиқ тури бўйича ташкил этилган мусобақаларда икки мингга яқин уй бекалари иштирок этмоқда.

Яқинда «Маҳалла» жамғармасининг Жиззах шаҳар бўлинмаси, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» Давлат дастури доирасида хотин-қизлар ўртасида 15 та жамоа иштирокида спорт мусобақалари ташкил этилди. Спортнинг 8 та тури бўйича ўтказилган мусобақада «Наврўз», «Дўстлик», «Сўлоқли» маҳаллалари уй бекалари учинчи ўринга сазовор бўлишди.

Мухтасар айтганда, бугун спорт билан шуғулланувчилар учун барча зарур шарт-шароитлар яратилган. Шу сабабли юртимизнинг қайси бир гўшасига ташриф буюрманг, спорт билан шуғулланаётган ёшларга кўзингиз тушади. Улардан келажакда чемпионлар етишиб чиқишига чин дилдан ишонасиз.

Ўктам ХУДОЙҚУЛОВ,
Акбар РУСТАМОВ,
«Mahalla» мухбирлари.

ЖАҲОН МОЛИЯВИЙ-ИҚТИСОДИЙ ИНҚИРОЗИ:

Ўқувчилар нигоҳида

Бугунги кунда дунё ҳамжамиятининг эътибори жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг салбий оқибатларининг олдини олишга қаратилган.

Шу сабабли халқаро экспертлар ва мутахассислар барча соҳаларда намоён бўлаётган инқирозга қарши маълум бир чора-тадбирларни ишлаб чиқишга ва уни амалиётга татбиқ этишга уринмоқда. Эътироф этиш лозимки, юртимизда истиқлолнинг илк йиллариданоқ ишлаб чиқилган ривожланишнинг ўзбек модели, айни пайтдаги жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозида ҳам ўзининг аҳамияти ва долзарблигини йўқотгани йўқ. Мамлакатимизда Юртбошимиз раҳнамолигида барча соҳаларда олиб борилаётган иқтисодий-ижтимоий ислоҳотлар бугун ўз самарасини бераётир.

Президентимизнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» номли асарида 2008 йилда бошланган ва бугунги кунда тобора кенгайиб бораётган жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозига баҳо берилиб, ҳар томонлама асосланган аниқ амалий хулосалар кенг очиб берилган. Мазкур китобни ва унда илгари сурилган ғояни кенг жамоатчилик орасида тарғиб этиш эртанги тараққиётимиз учун муҳим омилдир.

Шу боис, бозор муносабатлари шароитида ўқувчиларга молиявий инқирознинг мамлакат ҳаётига таъсири ва оқибатларининг олдини олишга асос бўладиган омилларни тушунтириб бориш мақсадида ўрта махсус касб-ҳунар коллежларида 8 соатлик курс дастури ишлаб чиқилди. Жумладан, ушбу дастур доирасида Бўка туманидаги агросаноат касб-ҳунар коллежида факультатив дарслар ташкил этилди. Машғулот давомида ўқувчилар икки гуруҳга бўлиниб, баҳс-мунозаралар асосида «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» Давлат дастури ва ундан келиб чиқадиган вазифалар, молиявий инқирознинг сабаб ва оқибатлари, инқирозга қарши чоралар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Динора АЗАМАТОВА,
коллеж ўқитувчиси.

«Умид ниҳоллари —2009»

ГУЛИСТОН ЁШ СПОРТЧИЛАРНИ КУТМОҚДА

< [1]

— Бугунга келиб, вилоятимиздаги барча қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳудудида дарахт ва гул кўчатлари ўтқазиш, ободонлаштириш ишлари ниҳоясига етди, — дейди «Маҳалла» жамғармасининг Сирдарё вилояти бўлими раиси Шавқиддин Мирзаев. — Юз минглаб мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, анвойи гуллар барқ уриб ўсмоқда. Деворлар оқланиб, атрофи тартибга келтирилди. Бир сўз билан айтганда, поездда ёки автобусда вилоятга ташриф буюрадиган меҳмонлар йўл бўйидаги яшилликни, яшаришни кўриб кўзи қувониши тайин.

Таъкидлаш лозимки, «Умид ниҳоллари — 2009» спорт мусобақаларини ўтказиш учун 10 та спорт иншооти тўлиқ қурилиб, реконструкция қилинди. Спорт иншоотларини қуриш, таъмирлаш, атрофини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларида ҳам Гулистон шаҳридаги 17 маҳалла аҳли фаол қатнашди.

Шу йилнинг 14-15 март кунлари бўлиб ўтган умумхалқ хайрия ҳашарида ишлаб топилган маблағнинг салкам 300 миллион сўми «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлими томонидан вилоят халқ таълими бошқармаси қошида ташкил этилган «Умид ниҳоллари — 2009» жамғармасига ўтказиб берилди. Бу маблағнинг асосий қисми кўча ва хиёбонларни, йўл бўйларини, спорт мусобақалари ўтказиладиган иншоотларни, меҳмонлар яшайдиган турар жойларни ободонлаштириш учун сарфланди.

«Умид ниҳоллари — 2009» спорт мусобақалари финал босқичининг Сирдарё вилоятида ўтиши муносабати билан Мирзачўлни боғу бўстонга айлантиришга салмоқли ҳисса қўшган 400 нафарга яқин меҳнат фахрийлари, фаоллар ва кам таъминланган фуқаролар яқинда Самарқанд ва Бухоро шаҳарларининг тарихий обидаларини, диққатга сазовор жойларини зиёрат қилиб қайтишди. Таъкидлаш жоизки, бу зиёрат билан боғлиқ харажатлар ҳам «Маҳалла» жамғармаси ҳисобидан қопланди.

«Умид ниҳоллари — 2009» республика мусобақаларида иштирок этадиган ҳар бир ёш спортчи биринчи галда ўз маҳалласи, шаҳри, вилояти шарафини ҳимоя қилади. Мусобақа баҳона жойларда ўнлаб янги стадионлар, спорт иншоотлари бунёд этилади, миллионлаб болалар қалбида спортга меҳр уйғонади. Зеро, мусобақаларни ўтказишдан кўзланган асосий мақсад ҳам шу.

Тошпўлат ҲАЙИТБОЕВ,
«Mahalla» мухбири.

БИЛИМ ДАРГОҲИНИНГ ЯНГИ ҚИЁФАСИ

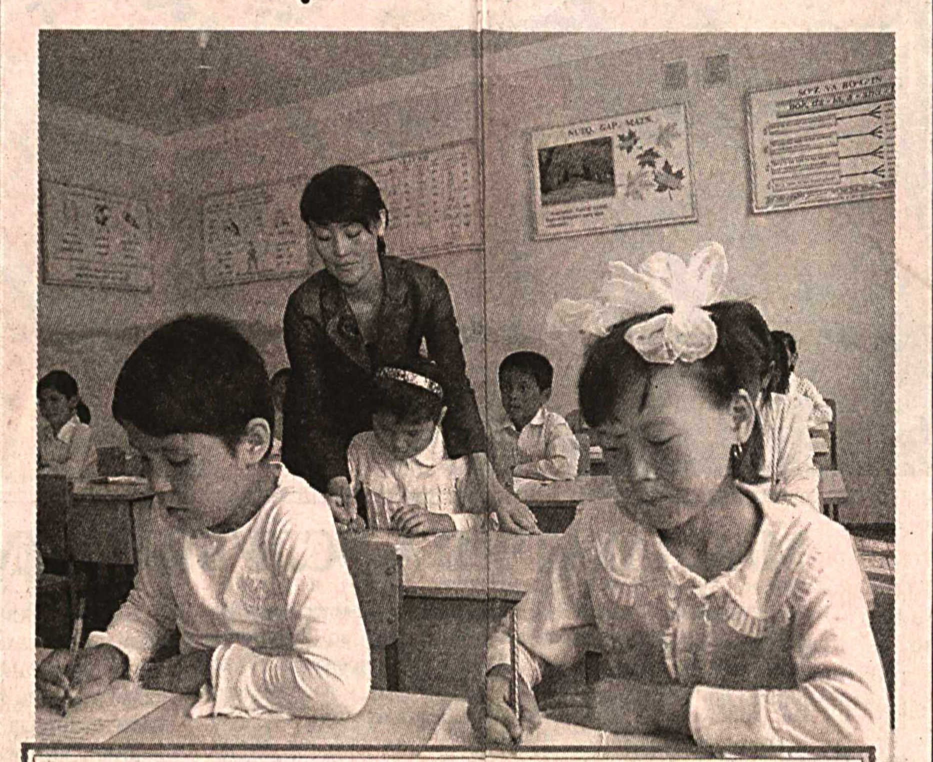

Мактаб таълимини ривожлантириш умуммиллий дастури доирасида Элликқалъа тумани «Сарбий» овулида жойлашган 56-умумий ўрта таълим мактаби биноси қайта таъмирдан чиқарилди.

Мактабда ўқувчиларнинг пухта билим олиши ва кўникмаларини эгаллаши учун барча шарт-шароит яратилган. Хусусан, билим масканида маънавият-маърифат хонаси, спорт тўгараклари мунтазам фаолият кўрсатмоқда. Шунингдек, синфхоналари лингофон, фан кабинетлари, лабораториялар ўқувчилар ихтиёрида.

СУРАТДА: *бошланғич синф ўқитувчиси Светлана Исмоилова дарс пайтида.*

Арслон ҚАННАЗАРОВ (ЎзА) олган сурат.

Ишчанлик — фаолият мезони

— Жаҳон молиявий инқирози маҳалламизга таъсир ўтказолмайди. Чунки фидойилик ва тадбиркорлик бор жойга инқироз йўламайди, — дейди Жиззах шаҳридаги Ҳайдарбек Абдужабборов номидаги маҳалла фуқаролар йиғини раиси Шавкат Алимардонов.

Оқсоқолнинг бу сўзларини эшитиб, очиғи хурсанд бўлдик. Маҳаллада 500 дан ортиқ оила истиқомат қилади. Бозор, ўнлаб савдо дўконлари аҳоли хизматида.

Оқсоқол маҳаллада, айниқса, ерга эътибор кучайгани ҳақида фахр билан сўзлади. Мамир Аҳроров, Зулфиқор Юсупов, Жаҳонгир Ҳамзаев каби маҳалладошлар ўз ҳовлиларидан ердан йил бўйи ҳосил олаётгани, шунингдек, ҳунармандчилик, дурадгорлик ишлари турли хонадонларда ташкил этилгани, ишсизлик барҳам топганини алоҳида таъкидлади. Маҳаллада ҳар бир хонадоннинг томорқаси, чорваси бор, фойдали меҳнат бисёр.

Маҳалла фуқаролар йиғинининг фаоллари ҳам ҳар бир хонадонда бўлиб, оилавий муаммоларни ҳал этиш, ижтимоий муҳтож фуқароларга ёрдам кўрсатиш бўйича белгиланган тадбирлар асосида иш юритилмоқда. Хусусан, жорий йилда 48 та оилага моддий ёрдам берилди. Ночор хонадонларга Эркин Султонов, Зафар Каримов, Маҳмуд Азимов, Маҳмуд Эргашев сингари саховатпеша инсонлар моддий ёрдам билан кўмаклашишмоқда. Улар Хотира ва қадрлаш куни, Наврўз байрами ва бошқа муҳим саналарни нишонлашда ҳам камбағал оилаларни унутишмайди. Ёшларни фойдали меҳнатга жалб этиш масалалари изчиллик билан ҳал этилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, Ватан ичра мўъжаз ватанда ҳаёт бир маромда давом этмоқда.

Пардабой ТОЖИБОЕВ

Аҳоли муҳофазаси — устувор вазифа

Кейинги йилларда мамлакатимизда кам таъминланган ва боқувчисини йўқотган, шунингдек, кўп болали оилаларга аниқ йўналишли моддий-маънавий ёрдам кўрсатилмоқда. Таъкидлаш жоизки, ҳозирги кунда жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози шароитида ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳолини, айниқса, қишлоқ аҳолисини ижтимоий муҳофаза қилиш борасида мустаҳкам ҳуқуқий асос яратилди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси томонидан Президентимизнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» номли китобида таъкидлаб ўтилган устувор вазифалар ижросига бағишланган «Қишлоқ аҳолисининг ижтимоий муҳофазаси ҳуқуқий асосларининг ўзига хос жиҳатлари» мавзуида конференция ташкил этилди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, тегишли вазирлик, идоралар, давлат ва нодавлат ташкилотлари вакиллари ҳамда ОАВ ходимлари иштирок этган анжуманда «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» Давлат дастурида белгиланган устувор вазифаларни амалга ошириш борасида қилинаётган ишлар, шунингдек, бу борада кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар муҳокама этилди. Хусусан, қишлоқ аҳолиси ўртасида ишсизликни бартараф этиш, қишлоқ жойларида янги ишлаб чиқариш субъектларини ташкил этиш ҳисобига янги иш ўринларини яратиш, айниқса, хотин-қизлар бандлигининг самарали тизими — касаначилик, сабзавотчилик ва узумчилик тармоғига жалб этиш имкониятларидан унумли фойдаланиш уларнинг моддий фаровонлиги ошишига хизмат қилиши таъкидланди.

Шу билан бирга, қишлоқ аҳолиси ўртасида ишсизликнинг олдини олишда муҳим ҳуқуқий асос бўлган Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 5 январдаги «Йирик саноат корхоналари билан касаначилик асосидаги ишлаб чиқариш ва хизматлар ўртасида кооперацияни кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги, 2006 йил 9 январдаги «Мева-сабзавотчилик ва узумчилик соҳасида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонлари, шунингдек, 2006 йилнинг 26 мартидаги «Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва моллари кўпайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қишлоқ аҳолиси барқарор ва қулай иш имкониятларини кафолатлаган қарорлардандир. Бироқ, ҳамма жойда ҳам мавжуд ҳуқуқий асос ва имкониятлардан етарли даражада фойдаланиляпти, деб бўлмайди. Бундай ҳолатларни бартараф этиш учун аҳолининг ҳуқуқий ва иқтисодий саводхонлигини ошириш, бу ишга мутасадди бўлган маҳаллий ижроия ҳокимияти ҳамда бошқа тегишли ташкилот ва идоралар раҳбарларининг масъулиятини янада кучайтириш талаб этилади.

Конференцияда иштирокчилар томонидан билдирилган таклиф ва мулоҳазалар асосида тегишли тавсиялар қабул қилинди.

Мухбиримиз

Юрт ободлиги — юртдошлар юмуши

ТОЗАЛИК — ИНСОН ЗИЙНАТИ

Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигини муносиб нишонлаш мақсадида пойтахтимизнинг барча ҳудудларида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилаяпти. Хусусан, бу жараёнда маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳам фаол иштирок этиб, кўча бўйларига гул кўчатлари ўтказиш, кўприклар ва йўллар атрофларини тозалаш, чиқиндихоналарни озода тутиш бўйича талай ишларни бажармоқда.

Жумладан, Собир Раҳимов туманидаги "Себзор" маҳалласи ҳудудида ҳам йиғин мутасаддилари ва уйбошилар кўмагида тозалик ва озодалик тадбирларига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

— Пойтахтимизнинг 2200 йиллик юбилейини юқори савияда ўтказиш учун, аввало, шаҳримиз ободлигига эътибор қаратилаётир, — дейди ҳудуддаги уйбошилардан бири Абдуғани Халилов. — Зотан, тозалик — инсон зийнати. Келган меҳмонлар маҳалланинг озодалигига қараб, унинг аҳлига баҳо беради. Туман ҳокимлиги томонидан ҳудудларни ободонлаштириш борасида хайрли ташаббуслар кўтариляпти. Бироқ маҳаллани янада обод қилиш учун бу камлик қилади. Кўпқаватли уйларнинг йўлагини озода сақлаш, жамоат жойларида, автобус бекати ва савдо шохобчалари атрофида орасталикка риоя қилиш турли касалликлар келиб чиқишининг олдини олади. Бундан ташқари, тозалик фарзандларимизнинг соғлом ва баркамол бўлиб вояга етишида асосий омиллардандир.

Айни пайтда маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари кўмагида гўшани янада обод масканга айлантириш мақсадида "Тозалик — саломатлик гарови" шиори остида тадбирлар ташкил этилиб, аҳоли атроф-муҳитга лоқайд муносабатда бўлмасликка даъват этилаётир.

— Пири бадавлатларимиз таъкидлашганидек, тозалик инсоннинг кўнглидан бошланади, — дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси Анвара Рафиқова. — Шу боис, ҳудудимиздаги 3 та боғча ва 2 та мактаб маъмурияти билан мунтазам ҳамкорликни йўлга қўйганмиз. Ёшлар маънавиятини юксалтириш, муомала маданиятини яхшилаш борасида "Оила—маҳалла—мактаб" концепцияси асосида иш олиб бориляпти. Ота-оналар фарзандларига одоб-ахлоқ меъёрларини тўғри тушунтирса, чиқиндиларни ҳар жойга ташламаслик борасида уларга намуна бўлса, албатта, самара беради. Ёшлар эътиборсизлик қилиб, чиқиндини ташлаган ҳолларда катталар уларга огоҳлантириш бериб, тарбиявий тадбирларни қўллашлари лозим.

Дарҳақиқат, маҳаллада ободликка эришиш учун маънавий-маърифий ишларни кенг йўлга қўйиш талаб этилади. Ҳозирда йиғин мутасаддилари бу борадаги тажрибали отахон ва онахонлар маслаҳатига таянмоқда.

Ҳ.АБДУЛЛАЕВ,
"Mahalla" мухбири.

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИ КЕНГАШИ

Асосий тушунчалар

< [1]

Фуқаролар йиғини кенгаши қуйидаги вазифаларни амалга оширади:

- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Қонунчилик палатаси халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашлари депутатларига уларнинг сайловчилар билан учрашувларни уюштиришда, фуқароларни қабул қилишда, улар ўз сайлов участкаларида бошқа ваколатларни амалга оширишда кўмаклашадилар;
- оммавий сиёсий, маънавий-маърифий, маданий, спорт ва бошқа тадбирларни ўтказишда маҳаллий давлат ҳокимияти органларига кўмаклашади;
- тўйлар ва бошқа маросимларни ўтказиш бўйича тавсиялар беради, фуқароларнинг мурожаатлари бажарилишини назорат қиладилар;
- фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари ўз маблағларини шакллантиради ва мулкига эгалик қилади, ундан фойдаланади ҳамда уни тасарруф этади;
- аҳолининг уйлари, ҳовлилардаги биноларни ораста сақлаш, болалар ва спорт майдончаларини жиҳозлаш, йўллар, кўприклар, кўчалар, йўлаклар, коммунал тармоқларни қуриш, таъмирлаш ва яроқли ҳолда сақлаш, тарихий ва маданий ёдгорликлар, қабристонларни таъмирлаш ишларида ихтиёрий асосда иштирокларини ташкил этади, шаҳар, туман ҳокимлиги томонидан ажратиладиган ва ўз ҳисобидаги маблағларни шу мақсадга йўналтиради, жамоатчилик ёрдамини (ҳашарларини) уюштиради ва кўрик-танловлар ўтказади;
- аҳолини фуқаролик ҳимоясига доир тадбирларни ўтказишга жалб этади: мажбурий ҳарбий хизматга ва чақирилувчиларни мудофаа бўлимларига чақирилаётганликларидан хабардор этишга ва чақиришини ташкил этишга кўмаклашади;

Фуқаролар йиғини кенгаши қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Фаолият эътирофи

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Йиғин раиси, одатдагидек, маҳалла кўчаларини айланишга барвақт чиқди. Хонадон бекаларининг кўчаларни супуриб, ахлат уюмларини йиғиштираётганини кўриб, кайфияти кўтарилди. Тозалик учун эрта тонгдан чаққон ҳаракат қилаётган хонадон бекаларига «раҳмат» айтди.

Шуҳрат Худоёров раислик қилаётган Мели Раззоқов номидаги маҳалланинг обод ва кўркамлашаётганидан Каттақўрғон шаҳар аҳли мамнун. Кўп нарса оқсоқолнинг ташкилотчилиги ва саъй-ҳаракатига боғлиқ экан. Ш.Худоёров маҳалла фуқаролар йиғини раиси этиб сайлангач, ободончиликка жиддий эътибор қаратди. Унинг ташаббуси билан маҳалла кўчалари атрофига мевали, манзарали дарахт ва гул кўчатлари ўтқазилди. Очиғини айтганда, илгари бу маҳалла кўчаларида ахлат, уюлиб ётар, қўланса ҳиддан димоғ ачишарди. Излаган имкон топади, деганларидек, Шуҳрат Худоёров ташаббуси билан ҳомийлар ёрдамида чиқиндиларни ташиш учун махсус транспорт харид қилинди.

— Ҳудудимизда 2191 нафар фуқаро истиқомат қилади, — дейди йиғин раиси. — Бироқ маҳалла идораси чордевор ичида жойлашганди. Ҳашар йўли билан йиғин биносини таъмирлашга киришдик. Бунда тадбиркор ҳомийлар Соли Умаров, Одил Султонов, Отабек Ҳайдаров, Абдураим Худоёров қурилиш материаллари сотиб олишда ёрдам беришди, маҳалланинг қўли гул қурувчилари уч хона, битта мажлислар залини бунёд этишди. Хоналар мебель билан жиҳозланди. Кенг ва ёруғ зал деворларидаги уруш ва меҳнат фахрийларининг суратлари, уларнинг ибратли ишларига доир қисқача маълумотлар, буюк мутафаккир ва донишмандларнинг ўгитлари, фарзанд тарбияси, оила аҳиллигини мустаҳкамлашга оид ҳикматли сўзлар кишининг диққатини тортади. Бундан ташқари, бадиий асарлар, газета тахламлари, Президентимиз фармонлари ва ҳукуматимиз қарорлари чоп этилган китоблардан маҳалла фуқаролари баҳраманд бўлмоқда.

Маҳаллада турли мавзуларга оид тадбирлар ўтказиб турилади. Айниқса, меҳнат фахрийлари билан ўтказилаётган давра суҳбатлари ёшларда катта таассурот қолдирмоқда. «Ҳунари борнинг, бахти бор», «Бола тарбиясида мактаб ва маҳалла ҳамкорлиги», «Гиёҳвандлик умр заволи», «Озодалик соғлиқ гарови» каби мавзулардаги мулоқотлар шулар жумласидандир. Шунингдек, маҳаллада ўсмирлар ва ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш бўйича семинар ташкил этилди. Тадбирда прокуратура, ички ишлар бўлими, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳар кенгаши вакиллари иштирок этиб, бу борадаги фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Маҳаллада касаначиликка ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, яқинда «Моҳир тикувчи» кўрик-танлови ўтказилди. Маҳалланинг чевар хотин-қизлари иштирок этган бу тадбирда Марҳабо Камолова ғолиб, деб топилди. Танлов баҳонасида ёшларни касаначиликка қизиқтириш ва иш ўринларини яратишга имкон туғилди. Ҳозир маҳаллада ўттизга яқин қиз-жувонлар касаначилик асосида меҳнат қилишмоқда. Ўндан зиёд йигитлар эса, дурадгорлик ва сандиқ ясаш билан машғул.

— Ҳудудимизда бирон меҳнат фахрийси, ногирон ва кам даромадли оила эътибордан четда эмас, — дейди маҳалла маслаҳатчиси Дилором Худойбердиева. — Байрам кунлари кам таъминланган оила, ногирон ва меҳнат фахрийларининг уйларига бориб, ҳомийлар иштирокида уларга моддий ёрдам кўрсатамиз. Ёшлари саксонга яқинлашиб қолган Хосият Бобоназарова, Шокира Шодмонова, Банот Қиличева каби нуроний онахонларга маҳалла шифокори бириктирилган.

Бугина эмас, маҳалла фаоллари Вазирлар Маҳкамасининг 242-сонли «Оилада тиббий маданиятни ошириш, аёлларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашнинг устувор йўналишларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида ҳам амалий ишлар олиб боришяпти.

Асқар ЖАЛИЛОВ

ТИББИЁТЧИЛАР КЎМАГИ

«Соғлом авлод учун» жамғармасининг ҳудудлараро тиббий-ижтимоий патронаж бригадаси пойтахт вилоятининг Паркент туманидаги «Бошқизилсой» қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли «Шампан» маҳалласида истиқомат қилувчи кам таъминланган, кўп фарзандли оилалардаги туғиш ёшидаги аёлларни, ўсмир йигит-қизлар ва болаларни, жаъми 120 нафар фуқарони тиббий кўрикдан ўтказди. Касаллиги аниқланган беморларга маслаҳатлар берилди, 43 хилдаги дори-дармонлар бепул тарқатилди.

— Кўпдан буён биқинимда санчиқ бор эди, — дейди бемор Рўзиби Имомова. — Буйрагимда касаллик бўлса керак, деб ташвишланиб юрардим. Врачлар "УЗД" аппаратида обдан текшириб кўришгач, буйрагим соппа-соғ эканлигини айтишди. Тўғриси, бу хабардан сўнг ўзимни жуда яхши ҳис қиляпман. Маҳалламизга келиб, бизларни тиббий текширувдан ўтказишни ташкил этганларга катта раҳмат.

Аҳоли тиббий-ижтимоий патронаж бригадаси раҳбари, генеколог Гулшод Ўрозниёзова, терапевт Зуҳра Мусохўжаева ва бошқа тиббиётчилар хизматидан мамнун бўлишди.

Мазмуна МИРЗИЁЕВА,
Хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси раиси.

ҚАДИМ ШАҲАР ЎРДАЛАРИ

Тошкент шаҳрининг 2200 йиллиги олдидан

"Ўрда" сўзи туркий ва мўғул халқларида ҳарбий-маъмурий манзил мазмунини билдиради. Ўрта асрлардан бошлаб олий ҳукмдор қароргоҳи Ўрда, деб атала бошлаган. Йирик кўчманчи қабилалар давлатлари номи — Олтин Ўрда ва Нўғой Ўрда кабилар шундан келиб чиққан.

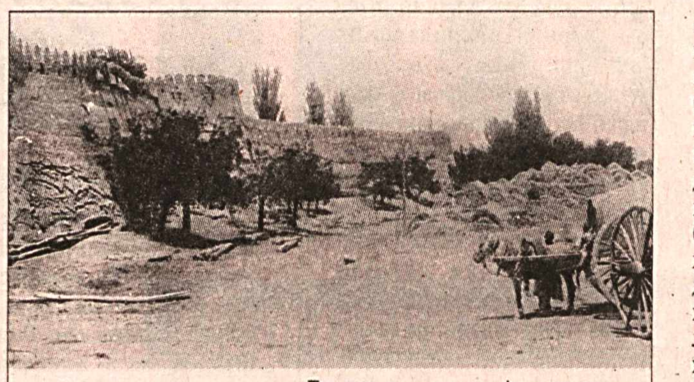

Тошкентнинг мудофаа девори

Тарихий маълумотларга қараганда, Тошкентда бешта Ўрда бўлган. Шаҳримизнинг ҳозирги Мовароуннаҳр, Саид Барака, Моштабиб ва Фарғона йўли кўчалари оралиғида каттагина майдоннинг фақат 100х40 метрли кичик бир қисмигина бизгача сақланиб қолган. Бу ерни Мингўрик тепалиги, дейишади. Бу тепаликда, ўтказилган археологик қазилмалар натижасида, қадимги Шош давлати пойтахтининг Ўрдаси бўлганлиги аниқланди. Унинг майдони ярим гектарни ташкил этган. Ўрда мудофаа деворлари ва ўз шаҳристонига эга бўлган. 713 йилда Тошкентни эгаллаган араб қўшинлари томонидан шаҳар вайрон қилинган. 1830 йилларда Қўқон хонлиги даврида ушбу Ўрда қолдиқлари ўрнида ўриксзор барпо этилган. Ёдгорликнинг «Мингўрик» деб аталиши сабаби шундан. Мингўрик Шайхонтоҳур даҳасининг мавзеларидан бири бўлган.

Тошкентнинг иккинчи Ўрдаси ҳозирги Эски Жўва майдони ҳудудида (IX—XVI асрлар) бўлган. X аср тарихчилари Ибн Ҳавқал, Мақдисий, Истахрий қолдирган маълумотларга кўра, Тошкентнинг бу Ўрдаси ҳам алоҳида девор билан ўралган. Унинг икки дарвозаси бўлиб, биридан работга, иккинчисидан шаҳристонга чиқилган. Ўрда ичида хон саройи, зарбхона ва қамоқхона жойлашган. Ўрданинг умумий майдони бир гектар атрофида бўлган. Шаҳристон аркка қараганда катта ҳудудни эгаллаб, девор билан ўралган. Унинг учта дарвозаси бўлган. Дарвозалардан бири ҳозирги Аброр Ҳидоятов номли театр биноси олдида жойлашган. Шаҳристонда ҳунармандларнинг маҳаллалари, мулкдорларнинг кўшк ва қўрғонлари, савдо расталари бўлган. Шаҳристоннинг «Гулбозор» маҳалласида ислом оламининг улуғ алломаларидан бири Хожа Аҳрор Валий ҳазратлари томонидан XV асрда Жомеъ масжиди ва мадраса қурилган. Шаҳристоннинг жануби-ғарбий қисмида кейинчалик Кўкалдош мадрасаси қад ростлаган.

XV—XVII асрларда шаҳар ҳудуди Бешёғоч ва Ўрда томонларга кенгайиши билан Бешёғоч даҳасининг «Қоратош» ва «Олмазор» маҳаллалари ўрнида янги Ўрда қурилган. Шаҳар атрофи янгидан девор билан ўралган. Ўрда ҳудудида маъмурий бинолар ва хон саройи бўлган. XVII аср бошларида Бухоро хони шаҳар билан Ўрдани бутунлай вайронага айлантирган. Натижада, марказий бошқарувга эга бўлган катта шаҳар инқирозга юз тутиб, тўрт даҳага бўлиниб кетган. Ҳар бир даҳани алоҳида-алоҳида хонлар ўз ҳолича бошқара бошлаган. Шунинг учун бу давр чорҳокимлик номи билан тарихда қолган. XIX асрда бу ер Эски Ўрда маҳалласи номи билан машҳур бўлган. Эски Ўрдадан ҳозирги давргача Қоратош ҳаммоми харобалари сақланиб қолган эди.

Тўрт даҳа (Бешёғоч, Себзор, Кўкча ва Шайхонтоҳур) хонликлари ўртасида тез-тез низолар чиқиб турган. Чорсу бозорини кесиб ўтган Жанггоҳ ариғи бўйларида ва «Жанггоҳ» маҳалласи ҳудудида (ҳозирги Абдулла Қодирий номидаги истироҳат боғининг бир қисми) даҳалар ўртасида жанглар бўлиб ўтган. Бу жангда Шайхонтоҳур даҳасининг ҳокими Юнусхўжа ғолиб келиб, шаҳар ҳамда вилоятга ҳоким бўлади. XVIII асрнинг 80-йилларида Юнусхўжа Шайхонтоҳур даҳасида мудофаа деворлари билан ўралган кичик Ўрда қурдиради. Айрим маълумотларга қараганда, бу Ўрда Анҳорнинг ўнг соҳилида, ҳозирги Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги биноси атрофида бўлган.

XIX асрнинг 30-йилларида Қўқон хони Анҳор каналининг чап соҳили (тахминан ҳозирги Мустақиллик майдони ўрнида) янги Ўрда қурдиради. Ўрда ичида мустаҳкамланган қаср, гарнизон казармалари, қурол-яроғ омборлари ҳаммом ва маъмурий бинолар жойлашган. Ҳаммом 1966 йилда бузилган («Анҳор» кафесининг орқасида эди). Ҳаммом деворларининг ғиштлари 1985 йили Абулқосим мадрасасини таъмирлашга ишлатиш учун олиб кетилган.

Ўрда қалъаси 10 минг аскарга мўлжалланган эди. Ўрда шаҳар ва вилоят ҳокими учун махсус қўрғон-қароргоҳ бўлган. Кейинчалик қўшимча мудофаа деворлари қурилиши билан шаҳар таркибига киритилган. Қўқон хонининг Тошкентдаги ноиби — бекларбегининг маҳкамаси ва хон саройи ҳам шу ерда эди. Қўқон хони Тошкентга келганида жуда дабдаба билан кутиб олинган.

Тошкент Россия қўшинлари томонидан босиб олингач, Черняев ўз штаби билан Ўрдага, яъни хон саройига, босқинчи аскарларнинг бир қисми сарой ёнидаги сарбозлар ётоқхонасига, офицерлар эса Ўрда ташқарисидаги эгасиз қолган «Қашқар» маҳалласидаги хонадонларга жойлаштирилади. Лекин мустамлакачилар ўша йили зудлик билан қурилган Тупроққўрғонга кўчиб ўтадилар. Ўрдадаги хон саройи, мудофаа деворлари кейинчалик бузиб ташланади ва янги шаҳарга қўшиб юборилади.

Абдулазиз МУҲАММАДКАРИМОВ

Эй, сиз одамлар, эсиз одамлар...

ЎҒИРЛИКНИНГ ОХИРИ ХЎРЛИК

Тошкентлик Бекмурод Холбоев тезда бойиб кетишни, айримлардек чет эл русумидаги машина миниб юришни орзу қиларди. Бироқ у орзусига ҳалол йўл, пешона тери билан етишиш ниятини йўқлиги боис, ўғирликка тап тортмади. Ўзгаларнинг кўз ёши эвазига орттирилган бойлик ҳеч қачон буюрмаслигини кўп бора эшитган бўлса-да, эътибор бермади.

Ёлғиз ўзи катта маблағни ўмаролмаслигини билган Б.Холбоев "бизнес"ини кўча талончилигидан бошлашни режалаштирди. Уларнинг бирида фуқаро А.Кимнинг уй эшигини очаётганини, қўлида уяли телефони борлигини кўриб қолди. Бекмуроднинг нияти бузилди. Анчадан бери ўйлаб юрган режасини амалга оширишга қулай фурсат туғилганидан хурсанд бўлди. Атрофга алант-жаланг қараб олди-да, тевараги бўш бўлгани, бирор кишига йўқлигига ишонч ҳосил қилди. Юзини танитмаслик учун А.Кимнинг орқасидан бориб бўйнидан бўғди. Бироқ у йиқилганидан бўғмади: А.Ким ҳушидан кетмади. Шундай бўлса-да, бошлаган ишини охирига етказиш мақсадида жабрланувчининг уяли телефонини олиб, қочиб кетди.

Дастлабки ўғирлигидан Бекмурод бироз чўчиди. Шу сабабли ўғирланган "Samsung E-250" русумли телефонни уйида икки кун сақлади. Сўнг Навоий кўчасидаги ярмаркага бориб, шу русумдаги телефонни сотувдаги нархини суриштирди. Телефондан тезроқ қутилиш мақсадида ярим баҳосига сотиб юборди. Мўмай пулни қўлга киритгач, яна қилмишини давом эттириб, ўртоғи Ж.Рўзиевни ҳам ўғирликка жалб қилди. Талончилар кўчанинг кўзи жойида ёлғиз аёлни учратиб қолишди. Унинг қўлида сумкаси бор эди. Аёл тор кўчага қайрилганида Бекмурод унинг бўйнидан бўғди. Аёл ҳушидан кетиб йиқилди. Талончилар унинг қўлидаги тилла зирагини ечиб, сумкасини ҳам олиб қочишди.

Сумкада анчагина пул, "Nokia 6230", "Samsung SGH-C260" русумли уяли телефон аппаратлари, 1200 туркман манати, 20 қозоқ тангаси бор эди. Телефон аппаратлари ва тилла зиракни "Паркент" бозорида пуллади.

Орадан уч-тўрт кун ўтгач, кўчада бўйнида тилла занжир, қўлида оқ сумкали бир қизни учратиб қолди. Холироқ жойга ўтгач, қизнинг бўйнидан бўғиб, тилла занжир ва сумкасини олиб қочди. Сумкада 20 минг сўм пул ва "Samsung" телефони бор эди. Телефонни таниши орқали 67 минг сўмга пуллади. Тилла занжирни эса қочаётганда тушириб қўйган эди. Эртаси куни у навбатдаги "ов"га чиқди. Бу сафар бозордан қайтаётган бир аёлни ёлғиз кетаётган аёлни тўнади.

Унинг бу жиноий ҳаракатлари узоққа бормади. Ички ишлар ходимлари Бекмуродни жиноят устида қўлга олишди. Б.Холбоев Жиноят кодексининг тегишли моддалари асосан, саккиз йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди. Унинг ҳамтовоғи Ж.Рўзиев эса олти йиллик умрини панжара ортида ўтказадиган бўлди.

Аброр САЙЁТОВ,
Мирзо Улуғбек тумани прокурори ўринбосари,
Хонбиби МАҲКАМОВА,
журналист.

Сифатли маҳсулотнинг харидори кўп

СУРАТДА: корхона фаолиятидан лавҳа.
Носир ҲАЙДАРОВ олган сурат.

Ҳукуматимиз томонидан хўжалик юритувчи корхоналарни, жумладан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш, хорижий инвесторлар учун яратилган мустаҳкам ҳуқуқий асос уларнинг эркин фаолият юритишларида муҳим омил бўлаётир. Бу ўз навбатида ички бозорни импорт ўрнини босувчи турли маҳсулотлар билан тўлдиришга хизмат қилмоқда.

Тошкент туманидаги «Nawruz International Corparation» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонасида 300 дан зиёд ишчи меҳнат қилади. Эътиборлиси, Германия ва Италиядан келтирилган технологиялар асосида турли ҳажмдаги идишларга қадоқланаётган «Аквалайт», «Аквафрут», «Айс чойи» ва бошқа салқинлантирувчи корхона маҳсулотлари истеъмолчиларга манзур бўлмоқда.

Бўлажак педагоглар маскани

Таълим

Коллежимизда ёшларимизнинг танлаган йўналишлари бўйича чуқур билим, касбий кўникма, амалий тажрибага эга бўлишлари учун барча шароитлар муҳайё этилган.

Маълумки, китоб ўқувчининг билимини, тафаккури ва эстетик дидини ўстиради. Ана шунга алоҳида эътибор қаратган коллежимиз маъмурияти ахборот-ресурс маркази фаолиятини замон талаблари даражасида ташкил этди. Бугунги кунда ахборот-ресурс марказимизнинг китоб фонди 80 мингтага етказилди. Интернет хизматидан фойдаланаётган талабалар сафи кенгайиб бормоқда. Сўнгги йилларда ўқитувчиларимиз томонидан яратилган 152 та маъруза матни, 30 дан ортиқ қўлланмалар ҳам ахборот-ресурс марказимиз фондидан жой олди.

«Умид ниҳоллари — 2006» республика мусобақасининг шаҳримизда ўтказилиши муносабати билан талабаларнинг турар жойлари таъмирланиб, кўркам қиёфа касб этди. Коллежимизда маънавият ва маърифат хонаси, спорт тўгаракларининг фаолияти мунтазам йўлга қўйилган. Футбол, волейбол, баскетбол, теннис, қўл тўпи майдончалари ҳам, таъмирлаш ишларидан сўнг, замонавий қиёфа касб этди. Коллеждаги компьютер маркази, лингафон, физика, кимё, биология хоналари ва лабораториялари давр талабига мос равишда жиҳозланган. Ўқувчилар истеъдодларини юзага чиқаришига хизмат қиладиган фан ва спорт тўгараклари, иқтидорли ёшлар клублари, "Зиё" фольклор гуруҳи фаолиятини намунали ташкил этишда ўқитувчилар жонбозлик кўрсатмоқдалар. Ўқув юртимизнинг 35 нафар спортчи-ёшлари республика ва жаҳон чемпионатларида иштирок этишиб, ғолиб бўлишди.

Миллий истиқлол ғояси ва мафкурасини ёшлар онгига сингдириш, уларни "Шу Ватан бизники, унинг келажагига биз масъулмиз" шиори руҳида тарбиялаб бориш мақсадида кўплаб маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилмоқда. Хусусан, ўқувчиларнинг кўнглига йўл топадиган, муаммолари ва қизиқишларини ўзида мужассамлаштирадиган йиғинлар тез-тез ташкил қилиниб, уларни қизиқтираётган масалалар ўртага ташланмоқда. Бу эса ўқувчиларни нафақат ўқишда, балки жамоат ишларида ҳам фаол бўлишга руҳлантирмоқда. Коллежимизда яратилган шароит ва имкониятлар бўлажак педагогларимизнинг пухта илм олишига замин яратмоқда.

Бахтиёр ҲАМИДОВ,
Қарши педагогика коллежи ўқитувчиси.

Дунёдан дараклар

Аҳолини рўйхатга олиш бошланади

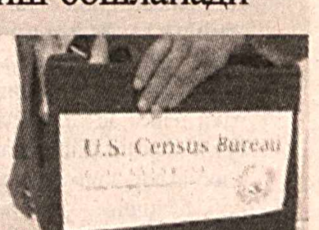

АҚШда 2010 йил баҳорида бошланадиган аҳолини рўйхатга олиш тадбирига қизғин тайёргарлик бошланди.

Маълумотларга кўра, ушбу рўйхатга олиш анкетаси биринчи бор энг қисқа шаклда тузилиб, унга фуқаронинг иммигирацион ҳолати ва ижтимоий таъминоти ҳақидаги саволлар киритилмайди. Барча маълумотлар ўта махфий ҳолда сақланиб, улардан фақат мавжуд аҳолининг реал сони, турар жойлари ва манзилларини аниқлаш мақсадида фойдаланилади. Шу билан бирга, аҳолининг сонига қараб уларга тиббий ва маиший хизмат кўрсатиш марказлари ташкил этилади. Аниқланган манзилларда яшовчи кишилар исми-шарифи маълумотлар базасига жойлаштирилади.

1790 йилдан буён ҳар 10 йилда бир марта ўтказиладиган бу тадбир АҚШ тарихида йигирма учинчи бор амалга оширилади ва унда иштирок этиш фуқароларнинг конституцион ҳуқуқи ҳисобланади.

Дунё бўйлаб кезаётган A/H1N1

Дунё мамлакатларида тобора кенг тарқалиб бораётган A/H1N1 вирусидан одамлар, айниқса, болалар кўпроқ ҳалок бўлмоқда, дея хабар тарқатилмоқда жаҳон ахборот воситаларида.

Мисрда ана шундай вирус аниқланган тўрт ёшли қизалоқ вафот этган. Европа мамлакатларида бошланган бу вирус тезда Америка ва Осиё мамлакатларига ҳам тез суратда тарқалмоқда. Японияда айни пайтгача A/H1N1 вируси билан рўйхатга олинган беморлар сони 173 тани ташкил этмоқда. Куни кеча мамлакатнинг Кобе шаҳрида яна 10 нафар ана шу вирусни юқтирган беморлар аниқланган. Улар орасида бир ёшли чақалоқ ҳам бор.

Айтиш жоизки, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан A/H1N1 вируси тарқалишининг олдини олиш бўйича тарқатилган тавсияларга барча мамлакатларда ҳам етарлича риоя қилинаётгани йўқ. Бугунги кунгача чўчқа гриппи билан оғриб ҳаётдан кўз юмган кишиларнинг сони 100 нафардан ошиб кетди.

Энг митти автомобиль

47 ёшли британиялик Перри Уоткинс ўзи учун дунёдаги энг кичик автомобилни ихтиро қилди.

Унинг баландлиги 99 см, кенглиги 66 см ва оғирлиги атиги 150 килограммни ташкил этади. Машина дунёдаги энг кичик автомобиль сифатида эътироф этилди. Кичик автомобилда бошқа машиналар қатори барча ускуна ва жиҳозлар ўрнатилган бўлиб, унга икки киши жойлашади. Машинанинг энг юқори тезлиги соатига 64 километрни ташкил этади. Шунингдек, 1 галлон (3,8 литр) ёнилғи 112 километрга бемалол етади. Энг қизиғи эса, автомобилни жамоат транспортлари ҳаракатланадиган йўлларда ҳайдашга рухсат берилди.

Бўйи 183 см бўлган Перри Уоткинс ушбу автомобилчага [illegible]. Эшик ёпилгач, ҳайдовчи [illegible] қўлини ташқарига чиқариб олиши мумкин.

17-қаватдан йиқилиб, тирик қолди

Хитойнинг Чанчунь шаҳрида истиқомат қилувчи 17 ёшли ўсмир кўпқаватли уйларнинг ўн еттинчи қаватидан йиқилиб тушди ва бироз вақт ўтгандан сўнг унинг тирик қолганлиги аниқланди.

Кўп қаватли уйнинг таъмирлаш ишларига кўмаклашаётган йигит микроавтобуснинг устига йиқилиб тушган. Автомобилга ўрнатилган овоз бериш мосламасининг қўққисдан ишлаб кетиши кўпчилик йўловчиларнинг эътиборини тортган. Тиббий тез ёрдам ходимлари йигитчанинг соппа-соғ эканлиги, тез кунларда яна ишга тушиб кетиши мумкинлиги ҳақида айтишмоқда.

У тушган микроавтобусга эса, жиддий зарар етган. Уни таъмирлаш харажатларини ким кўтариши ҳали аниқлангани йўқ.

Интернет хабарлари асосида Муҳайё РУСТАМ қизи тайёрлади.

Бандлик муаммоси ечими

ҲУНАРИ БОР ХОР БЎЛМАС

Маҳалламизда 615 ўринга мўлжалланган саноат, транспорт йўналишига ихтисослашган улкан коллеж биноси қурилаяпти. Замонавий кўринишдаги ушбу бино маҳалламиз кўркига кўрк қўшиши шубҳасиз. Энг муҳими, мана шундай бинони қуришда ўзимизнинг маҳаллий ёшлар иштирок этмоқда.

Коллежда қурилиш ишларини олиб бораётган «RICH-TRADE» масъулияти чекланган жамият иш юритувчиси Баҳодир Юнусалиевнинг айтишича, узоқдан келиб ишлаётганлар учун ётоқхона ажратилган бўлиб, ишчилар уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланган.

Маҳалла оқсоқоллари, фаоллар йиғилиб, бунёдкорлик ишларининг боришини кузатиш мақсадида қурилиш майдонига бориб турамиз. Ғишт тераётган, сувоқ қилаётган, бетон қуяётган, том ёпаётган ишчиларни кўриб, қўлида ҳунари бор хор бўлмас, деган нақл эсимга тушади.

Ҳабибулло СУЛТОНОВ,
Балиқчи туманидаги «Гўровон» маҳалласи оқсоқоли.

"Mahalla" жавоб беради

УЙ ГАРОВГА ҚЎЙИЛАДИМИ?

Савол: **— Кичик корхона очмоқчи эдим. Лекин иш бошлаш учун маблағим йўқ. Шу сабабли банкдан кредит олиш мақсадида ўзимга тегишли уйни гаровга қўймоқчиман. Шундай йўл тутсам, қонунга зид бўлмайдими? Гаров ва унга қандай жиҳоз ҳамда воситалар қўйилиши хусусида маълумот берсангиз.**

О.НАРИМОНОВ.
Жиззах шаҳри

Жавоб: *— Фуқаролик кодексининг 264-моддасига кўра, бир шахснинг бошқа шахсга мол-мулкни, шу жумладан, кўчмас мулкни, автомототранспорт воситасини ёки унга бўлган ҳуқуқий мажбуриятларни таъминлаш учун бериши гаров ҳисобланади. Гаров шартнома ёки қонун асосида амалга оширилиши керак. Ушбу муносабатлар Фуқаролик кодекси ва янги таҳрирдаги "Гаров тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни нормалари билан тартибга солинади.*

Ҳар қандай мол-мулк, жумладан, ашёлар ва мулкий ҳуқуқлар гаров бўлиши мумкин. Фуқаролик кодексининг 267-моддасига кўра, қуйидагилар бундан мустасно:

- муомаладан чиқарилган ашёлар;

- кредиторларнинг шахси билан узвий боғлиқ бўлган талаблар;

- алиментлар тўғрисидаги талаблар;

- ўзга шахсга берилиши қонун билан маън этилган талаблар.

Гаровнинг ипотека деб аталувчи турига гаровга қўйиладиган нарсалар жумласига: бинолар, иншоотлар, кўп қаватли уйлардаги квартиралар, корхоналар, бошқа мулкий мажмуалар, юридик ва жисмоний шахслар мулкида бўлган савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси объектлари, турар-жой хоналари (жойлашган ер участкалари билан бирга), қонун ҳужжатлари билан кўчмас мулк сирасига киритилган бошқа мол-мулк, шунингдек, ер участкасига бўлган мулк ҳуқуқи ва бошқа ашёлар киради.

Мулкдор олган қарзини таъминлаш учун ўз квартирасини гаровга қўйган бўлса, мажбуриятларни бажармаган тақдирда квартирага бўлган мулк ҳуқуқи гаровга олувчига ўтади. Шу сабабли, кўчмас мулк эгалари, уй, квартира мулкдорлари шартнома тузаётганда мақсадни аниқ белгилаб олишлари ва ўз ҳаракатлари оқибатини аниқ тасаввур этишлари шарт.

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ

«ЭНГ ЯХШИ КИТОБ»

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги муассислигидаги «Китоб дунёси» газетаси 2008 йилда нашр этилган мазмун-мундарижаси, матбаа ижроси юзасидан энг яхши китобларни аниқлаш, нашриётлар, муаллифларни рағбатлантириш ҳамда Республикада ноширлик фаолиятини ривожлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси нашриётлари ўртасида қуйидаги номинациялар бўйича «Энг яхши китоб» кўрик-танлови ўтказилишини эълон қилади:

1. Ижтимоий-сиёсий мавзуга оид китоблар.

2. Ватан тарихи мавзуига оид китоблар.

3. Ўзбек мумтоз адабиётига доир китоблар.

4. Болалар ва ўсмирлар учун китоблар.

5. ART китоб. Санъат нашрлари, оригинал йўналишдаги бадиий-безак ишларини акс эттирган фотоальбомлар, тасвирий санъат маҳсулотлари, миниатюра ва бошқа нашрлар ва китоб дизайни.

6. Бош мукофот. Танлов ўтказилаётган йилда миллий ноширчиликда ноёб ҳодиса сифатида баҳоланган универсал мавзудаги фундаментал нашрлар учун.

Кўрик-танловда нашриётлар исталган номинациялар бўйича ноширлик маҳсулотлари билан қатнашадилар. Нашриётлар танловга ҳар бир номинация учун 3 тагача номдаги нашрини қўйишлари мумкин.

Нашрлар танловга бир нусхада топширилади ва кейинчалик қайтарилмайди.

Танловда нашрлар қуйидаги мезонлар асосида кўриб чиқилади:

- нашрнинг маъно-мазмуни, унинг илмий-маърифий жиҳатдан тайёргарлиги даражаси;
- нашрнинг тарихий-ноширлик даражаси;
- безак материалларининг тайёргарлиги даражаси;
- янги мавзули йўналишларнинг ишланганлиги;
- дизайнининг оригинал ечими ва бадиий ечимларининг мазмунига, ўқувчилар доирасига ҳамда мақсадларига мувофиқлиги;
- матбаа ижросининг сифати;
- нашрнинг оммабоплиги ва профессионал жиҳатдан аҳамиятлилиги.

Кўрик-танловга китоблар ва бошқа босма нашрлар 2009 йил 1 июнгача қабул қилинади.

Танлов ғолиблари шу йилнинг 10 июнигача аниқланади. Ғолибларга I, II, III даражали дипломлар, Бош мукофот совриндорига танлов дипломи ҳамда қимматбаҳо эсдалик совғалари 27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунида тантанали топширилади.

Танловда ғолиб бўлган китоблар ва бошқа ноширлик маҳсулотлари Ўзбекистон Республикаси номидан Халқаро китоб кўргазма-ярмаркаларида қатнашиш учун тавсия этилади.

Танловга қўйиладиган нашрларни қуйидаги манзилга юбориш лозим: 100129, Тошкент. Навоий кўчаси 30-уй, «Китоб дунёси» газетаси таҳририятига.

Мурожаат учун телефонлар: 244-13-65, 244-95-20

Мулоҳаза минбари

“ОММАВИЙ МАДАНИЯТ”НИНГ ҚИММАТИ ҚАНДАЙ?

< [1]

Мутахассислар “оммавий маданият”нинг намоён бўлиш хусусиятларидан бирини “китч”, дея аташади. Бу немисча сўз “арзон нарсага айлантириш” ёки “қиммати паст маҳсулотларни юксак баҳолаш”, деган маъноларни англатади. Яъни қалбаки нарса аслга, хунуги эса гўзал нарсага ўхшатилади. Бу одоб-ахлоқ доирасида меҳрибон бўлишни эмас, меҳрибонга ўхшаб кўринишни, чин дўст эмас, чин дўстга ўхшаб кўринишни билдиради Демак, “оммавий маданият” асл моҳиятни, маънавий меросни инкор этади.

Бу каби иллатлар ҳар бир ақли расо кишини ўйлантиради, албатта. Кўзим узукнинг кўзидек ҳеч қаерни кўрмайди, қулоқларим қозоннинг қулоғидек ҳеч қандай товушни эшитмайди, қабилида яшаш фаол фуқаролик позициясига эга инсонга хос эмас. Қолаверса, ёшларимиз камоли, истиқболи олдидаги бурчимиз ҳам бу иллатларга қарши курашишни тақозо этади.

Мутахассисларнинг фикрича, глобаллашув жараёни дунё халқларининг ягона маданиятга эга бўлиши ёки маънавий қашшоқлашиши, дегани аслида. Яъни неча минг йиллик тарихга эга халқларнинг маданияти емирилиб, унинг ўрнини ўзига хос жиҳатлари кўзга ташланмайдиган, ижтимоий-маънавий ва моддий асоси мавжуд бўлмаган “маданият” — енгил-елпи ҳаётнинг тарафдори бўлган дунёқараш эгаллайди. Ушбу жараённинг дунё ҳамжамиятини ташвишга солаётган жиҳати ҳам шунда.

Мазкур иллатлар фақат ўзини эмас, ўзгаларни ҳам ўйлаш, атрофидагиларнинг ўзи ҳақидаги фикри билан ҳисоблашиб яшаш, инсонларга меҳр-оқибат кўрсатиш каби фазилатларни ўзида қамраб олган, маънавий илдизлари бақувват миллий маданиятимизга ҳам таҳдид солаётгани сир эмас. Бу, аввало, айрим қиз-жувонларнинг кийиниши, баъзи ёшларнинг ғарбга хос бўлган енгил-елпи турмушга қизиқишида намоён бўлмоқда. Бундай нуқсонларнинг олдини олиш, уни бартараф этиш учун маҳаллаларда катта имкониятлар мавжудлигини ҳеч ким инкор этмайди. Маҳаллалардаги маънавий муҳит, нуронийлар ўгити ёшларнинг дунёқараши кенг, комил инсонлар бўлиб вояга етишида асосий омиллардан биридир.

Бугун маҳаллага борсангиз, каттага ҳурмат, кичикка иззат, муҳтожга ҳиммат, меҳмонга эҳтиром кўрсатиш туйғулари нақадар кучли ва самимийлигидан қувонасиз. Бу маҳалла аҳлининг соддалигидан эмас, балки бой маданияти, бетакрор одоб-ахлоқидан далолат беради.

Биздан пастки қаватда оиласи билан яшайдиган бир аёл қўшниси — кексайиб, касалманд бўлиб қолган рус миллатига мансуб кампирнинг ҳолидан ҳар куни хабар оларди. Бир коса иссиқ овқатини канда қилмас, уйини тозалаб, кирчирларига қараб турарди. Энг муҳими, у ҳеч бир моддий ёки бошқа манфаатни кўзлаб эмас, инсонийлик юзасидан мурувват кўрсатарди. Аёл кампирнинг дуосини олди, маҳалла кексаларидан, элдан олқиш эшитди. Бир ўзбек аёлининг бундай юксак инсонпарварлиги замондошимизга ибрат бўлгулик. Маънавий илдизлари узоқ ўтмишга бориб боғланадиган бундай қадриятни “оммавий маданият”, деб аталган, аслида эса, шахснинг фақат ўз манфаатини кўзлайдиган одатга қиёслаб ёхуд алмаштириб бўладими?!

Чинакам инсоний фазилатлар, “Ота-боболаримиз тажрибасидан маълумки, жамоа, жумладан, маҳалла шароитида шаклланади, — дейди Президентимиз Ислом Каримов “Туркистон” газетаси мухбирининг саволларига жавобида. — Маҳалла, таъбир жоиз бўлса, кишилик жамиятида алоҳида тарбиявий аҳамиятга молик бўлган ўзига хос маскандир, дейиш мумкин. Бу ноёб тажриба — аҳолининг маҳалла бўлиб яшаш тарзи жаҳоннинг бошқа мамлакатларида кам учрайди. Шунинг учун ҳам инсонни жамият билан бирга яшашга ўргатадиган, шу руҳда тарбиялайдиган бирламчи ва беқиёс макон — бу маҳалладир”.

Ҳозирда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қошида иш олиб бораётган маънавий тарғибот ҳамда ёшлар ва вояга етмаганлар билан ишлаш комиссиялари фаолияти айнан маҳаллаларда соғлом муҳитни қарор топтириш, ёшларнинг ҳаётда ўз ўрнини топиши учун кўмаклашишдек хайрли мақсадларга қаратилган. Миллий қадриятларимиз, энг аввало, ўзимизга хизмат қилсин, бизнинг эҳтиёжларимизни қондирсин, деган тамойил улар фаолиятидаги асосий мезонлардан. Албатта, ушбу масканларда ўнлаб аср бурун шаклланган қадриятларни, инсонларнинг бир-бири билан муносабат меъёрларини юқоридаги каби иллатлар осонгина емира олмайди. Бироқ бу бизнинг хотиржам бўлишимизга ҳам асос бермайди.

Шу ўринда оддий бир ҳаётий мисолни қиёслаб келтириш жоиз кўринади. Осон тайёр бўладиган ва дунёнинг барча мамлакатларида кенг тарқалган “Hot dog” номли таом борлигини ҳаммамиз биламиз. Бирор бир халқнинг миллий таоми сифатида эътироф этилмайдиган ушбу овқатни тайёрлаш учун на ошпазлик санъати, на алоҳида тайёргарлик талаб этилмайди. Унинг тобора оммавийлашиб бораётганининг сабаби ҳам шунда. Бироқ миллий таомларимиз, дейлик, ош ёхуд сумалакни пишириш кишидан чинакам маҳорат, меҳр, иштиёқ талаб этади. Улар ўзбек халқининг таом тайёрлаш борасидаги азалий қадриятлари, маънавияти ва бебаҳо ҳунаридан далолатдир. Демак, бу қиёсдан шундай хулоса чиқариш мумкинки, тез оммалашадиган, тез тарқаладиган маҳсулотнинг қиммати, шубҳасиз, салмоқсиз, арзон, сифати паст бўлади.

Ҳамза АБДУЛЛАЕВ

Бугуннинг гапи

Тўйимизнинг гўзаллиги миллийликда

< [1]

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, бу комиссиялар ҳамма жойда ҳам ўз вазифасини аъло даражада бажаряпти, деб бўлмайди. Масалан, Республика «Маҳалла» жамғармасидан олинган маълумотларга қараганда, шу кунгача комиссияга 48627 та оила тўй ўтказиш бўйича мурожаат қилишган. 3705 та оила эса мурожаат қилмасдан тўйларини ўтказган.

Тўй ва маросимларни ўтказиш борасида вилоятларда олиб борилаётган ишлар диққатга сазовордир. Шу йилнинг 2 май куни Хоразм вилояти ҳокимининг бу борада махсус фармойиши чиқди. Фармойишда юқорида таъкидланган салбий кўринишларга шаҳар ва туман ҳокимликлари, «Маҳалла» жамғармасининг жойлардаги бўлим ва бўлинмалари, жамоат ташкилотлари ҳамда фуқаролар йиғинлари билан олиб бораётган ишларида ташкилотчилик ва қатъият етишмаслиги сабаб бўлаётгани таъкидланган. Шунингдек, фақат тарғибот ишлари билан чекланиб, амалий ишлар эса эътибордан четда қолаётгани ҳам қайд этилган. Фармойишда масалани ҳал этишнинг аниқ йўллари кўрсатиб ўтилган.

Жиззах вилоятида ҳам тўй ва маросимларни ихчам ўтказишга алоҳида эътибор берилмоқда. Масалан, Жиззах туманида фотиҳа тўйлари, ҳайитларда фотиҳага бориш, дафн маросимларидан сўнг ўтказиладиган тўққиз, йигирма каби маросимлар бутунлай бекор қилинган. Пахтакор, Дўстлик, Арнасой, Зафаробод, Зомин, Фориш туманларида эса фотиҳа, бешик тўйлари ўтказилмаяпти.

Сирдарё вилоятида тўйларни ўтказиш вақти назоратга олинди. Наҳорги ошлар 6:00 дан 8:00 гача, никоҳ базмлари 19:00 дан 21:00 гача давом этади. Шунингдек, ота кўрди, чарлар, қиз базми, келин салом, келин чақирди каби тадбирлар базм оқшомига қўшиб ўтказиляпти. Тошкент вилоятининг Ангрен, Оҳангарон шаҳарларида, Оққўрғон, Оҳангарон туманларида никоҳ тўйларини кундузи ўтказиш йўлга қўйилди.

Умуман олганда, барча вилоятларда тадбирларни маромида, ортиқча харажатларсиз ўтказиш борасида ижобий силжишлар кўзга ташлана бошлади. Мисолларга мурожаат қиладиган бўлсак, ўтган йили 3174 та оила «Маҳалла» жамғармаси туман бўлинмаларига, 2193 та оила қишлоқ ва маҳаллалар фуқаролар йиғинларига ёрдам сўраб мурожаат этган. Биргина, Наманган вилоятида «Маҳалла» жамғармасининг вилоят бўлими, шаҳар ва туман бўлинмаларидан 65 та оила кўмак сўраган эди. 40 та оилага жамғарма томонидан 4 миллион 967 минг сўм, ҳомийлар томонидан 9 миллион 686 минг сўм моддий ёрдам кўрсатилди. Жорий йилнинг январь-март ойлари давомида республика бўйича жами 152 та кам таъминланган ёш оилаларнинг никоҳ тўйлари ва 207 нафар кам таъминланган оила фарзандларининг хатна тўйлари ўтказилди.

— Биз қишлоқ ва маҳаллалар оқсоқоллари билан маслаҳатлашиб тўйларни ихчам ва камхарж ўтказиш учун қишлоқ фуқаролар йиғинининг махсус қарорини чиқардик, — дейди Нуробод туманидаги “Жом” қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Нурқул Чинмирзаев. — Никоҳ тўйларида анъанага айланиб қолган «Қизлар даврасиi», «Куёв жўралар базми» каби кераксиз расм-русумларни тўхтатдик. Илгари бундай «тантана»ларда келин-куёв, уларнинг дўстлари ва дугоналари ўнлаб машиналарда шаҳар айланишар, кейин стол тузатиб, ичкиликбозлик қилишарди. Шунингдек, оқсоқоллар, қишлоқ фуқаролар йиғини фаоллари ёрдамида шу йилнинг бошидан тўйда қатнашадиган одамлар сонини камайтиришга эришдик. Энди тўйларда, асосан, икки қуданинг қариндошлари, келин ва куёвнинг дўстлари, қўни-қўшнилар иштирок этишади, холос.

Эндиликда, қизларимиз келинлик либосларини танлашда миллий либосларга алоҳида эътибор қаратишяпти. Ўзимизнинг атласдан, адрасдан тикилган миллий кийимлар ўзбек келинларининг дилбарлигини, гўзаллигини кўзкўз этмоқда. Яқин вақтларгача, келин тўйи билан боғлиқ “нон синдириш”, “фотиҳа тўйи” каби маросимлар катта тўйга айланиб кетарди. Куёв томон келин томонга қўчқор, бир қоп гуруч, шунга яраша майда-чуйда олиб борарди. Биз бу анъаналарни бирлаштирдик. Ташвиш-харажат камайгани ҳаммани хурсанд қилди. Тўй базмларининг вақти ҳам қисқартирилди. Узоқ вақтга чўзилиб, хонадон эгалари тинкасини қуритадиган, қўшнилар тинчини бузадиган базмларга нуқта қўйилди.

Қишлоқ фуқаролар йиғинининг қарори бажарилиши учун шу ҳудудда яшовчи нуронийлар масъулдирлар. Чунки ҳамма кексаларнинг гапига, панд-насиҳатларига қулоқ солади. Бу янгиликни, биринчи галда, тўй қилувчи фуқаролар қўллаб-қувватлашмоқда. Ахир, ортиқча чиқим, кераксиз харажатлар, дабдабабозлик кимга керак! Бунинг ўрнига янги оила рўзғори учун зарур буюмлар — телевизор, компьютер, музлаткич олиб берсак яхши эмасми?

Юртимизда тўй ва маросимларни меъёрида, ортиқча харажатларсиз ўтказаётган бундай қишлоқлар, маҳаллалар кўп. Фақат уларнинг тажрибасини ўрганиш, оммалаштириш лозим.

Юқоридаги мулоҳазалардан келиб чиқадиган хулоса шуки, тўйлар билан боғлиқ кераксиз расм-русумларга, ортиқча сарф-харажатларга чек қўйиш вақти аллақачон етган. Бунга қишлоқ фуқаролар йиғинлари, маҳаллалар фаоллари, нуроний отахон ва онахонлар бош-қош бўлиши керак. Шунда тўйларимиз ҳар қандай дабдабабозликдан холи, кўнгилдагидек ўтади.

Ў.САТТОРОВ,
Б.БОБОЁРОВ

Бирники мингга

ТИКАНГА ЭМАС, АТИРГУЛГА ҚАРАНГ!

Ҳаёт ўйин-кулгидан иборат эмас. Гоҳо ҳеч бир сабабсиз кайфиятингизни бузадиганлар учраб туради. Хўш, шундай пайтда асабий ҳолатингизни бошқаларга юқтирмасликка иродангиз етадими?

Ирода опа ҳар куни эрталаб маҳалладаги дўкондан сут сотиб оларди. Бугун ҳам, одатдагидек, шу юмуш билан дўконга чиқди. Беш-ўнта одам навбат кутиб турар, ҳали сут келмаганди. Навбатда турганлар у ёқ-бу ёқдан гаплашишарди. Сотувчи аёл ўсма тортилган қошларини чимирди:

— Илтимос, сал секинроқ гаплашинглар, ёш болалардек бунча ғала-ғовур қиласизлар?

Шунда ёши каттароқ бир киши:

— Синглим, ким ғала-ғовур қиляпти? Биз шунчаки гаплашиб турибмиз-ку, — деди.

— Гаплашгани чойхона бор, амаки, бу ер ғийбатхона эмас, — дея баттар ловуллади сотувчи. Гапга Ирода опа аралашди:

— Синглим, оғзингизга келганини гапираверманг. Ҳеч ким бу ерда ғала-ғовур ҳам, ғийбат ҳам қилаётгани йўқ.

— Сиз жим туринг, биламан сутни нимага олишингизни. Ишхонангизга олиб бориб сотасиз, — дея ўшқириб кетди сотувчи аёл.

Шу охирги гап Ирода опага илон заҳридек таъсир қилди: бирдан бошига оғриқ кирди. Сотувчига нафрат билан бир қаради-да, ташқарига чиқди. Ахир, сутни болаларига олиб борар, ўзи эса дурустгина вазифада ишлар эди-да. Уйига келиб ҳали ҳам нонушта тайёрламаган қизининг юзига бир шапалоқ тортди. «Боғчага бормайман», деб хархаша қилаётган кенжаси ҳам «ҳақи»ни олди. Шу пайт телефон қўнғироғи жиринглаб қолди. Гўшакни кўтарган Ирода опа:

— Э, билиб термайсизми, кўз нимага берилган? Асабим қақшаб турганда, сизнинг адашишингиз етмаётганди, ўзи, — деб гўшакни тарақлатиб қўйди.

Хуллас, шу куни Ирода опанинг бузилган асаби бир эмас, ўн одамнинг кайфияти бузилишига сабаб бўлди. Автобусда уни бехос туртиб юборган йигит аччиққина дашном эшитди. Пулни олиб чипта беришни эсидан чиқарган чиптачи хотин ҳам опанинг «ширин гапи»дан қуруқ қолмади. Ишхонага келиб, кечаги топшириқни чала бажарган ёрдамчисини «тузлади».

Эътибор қиляпсизми, бир кишининг ноҳақ ранжитилиши қанча одамнинг кайфиятини бузди. Энди Ирода опадан дашном эшитган одамлар бошқа одамларнинг асабларини бузишганини ҳисоблаб чиқсак... Эҳтимол, ўша сотувчи аёлнинг асабини ҳам кимдир ноҳақ гап айтиб бузгандир.

Хўш, Ирода опа дўкондан чиқиб кетгач, асабийликни давом эттириб, тўғри иш қилдими? У ўзини қўлга олиб, бузилган асабини жойига келтириши учун нима қилиши керак эди?

Энг аввало, ноҳақ ҳақоратланган Ирода опа яхши гапни тушунмаган сотувчига икки оғиз аччиқ гап айтишга ўзида куч топиши керак эди. Бу ноҳақ ранжитилган одамнинг юрагига таскин берувчи илк ижобий ҳаракатдир. Иккинчидан, дўкондан уйига келгунча сотувчининг қиёфасини тасаввур қилиб, хаёлида унга дашном бериши, ҳатто унинг кечирим сўраётганини, одамларнинг ўзини қўллаб-қувватлаётганини кўз олдига келтириши зарур эди. Инсоннинг хаёлан ғалабаси ҳам унинг руҳини кўтаради. Руҳшуносликда бу тажриба аллақачон исботланган.

Ҳаётингизда бўлиб ўтган кўнгилсиз воқеани сизни диққат билан тинглай оладиган одамга гапириб берсангиз, ҳам асабингиз тинчланади. Лекин ҳар қандай вазиятда ҳам, асабингизни ноҳақ бузишса, ич-этингизни кемирманг. Бу ҳолат кўплаб касалликларни, кўнгилсизликларни келтириб чиқаради.

Руҳшуносликда катта ёки кичик ҳолатларга қараб муаммога турлича руҳий ёндашувлар мавжуд. Фақат уларни қўллай олиш, бунга куч топа билиш керак. «Биров асабингизни бузса, тиканга эмас, атиргулга қаранг», дейди руҳшунослар. Бундай қараш ўша дақиқадаёқ рўй берган кўнгилсизликни унутишингизга ёрдам беради.

Гулмирахон ИСЛОМБЕКОВА,
Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети талабаси.

Янги лойиҳа: ибратли оила

Юнусобод туманидаги Мирзо Улуғбек номидаги маҳаллада намунали турмуш тарзи билан барчага ибрат бўла оладиган оилалар кўп. Жумладан, Шамсиддин Акбархўжаевлар хонадони маҳалладошлари орасида эътибор қозонган. Турмуш ўртоғи Назира опа билан кўп йиллардан бери олий ўқув юртида талабаларга сабоқ бериб келади. Уч нафар фарзандни олий маълумотли қилиб вояга етказган Назира опа ҳозирда 9 нафар набиранинг суюкли бувиси. Шу билан бирга, Шамсиддин ака ота-онасидан эрта айрилган жиянини оталиққа олиб, фарзандлари қаторида меҳр берди, уйли-жойли қилди. Маҳалла фуқаролар йиғинидаги ҳеч бир тадбир уларнинг маслаҳати ва иштирокисиз ўтмайди.

Маҳаллачилик тарихи

РИВОЯТДАГИ ҲАҚИҚАТ

Нурота юртимизнинг энг қадимий гўшаларидан бири. Бу шаҳар ва унинг атрофидаги гўзал қишлоқлар ўзининг мусаффо об-ҳавоси, виқорли тоғ-адирлари, зилол чашмалари билан кимларни мафтун этмаган, дейсиз. Табиатининг бетакрорлиги ва тарихий обидаларининг кўплиги туфайли Нуротага ҳар йили 30-40 минг нафар зиёратчи ташриф буюради. Айниқса, кўкламда саёҳатчилар сони кўпаяди. Истиқлолга эришганимиздан сўнг Нуротага, ҳатто Осиё, Европа ва Африка мамлакатларидан ҳам сайёҳлар ташриф буюрадиган бўлишди.

Тарихчиларнинг таъкидлашича, Нуротанинг ёши 2500 йилга тенг. Эрамиздан аввал юртимизга бостириб келган Искандар Зулқарнайн ҳақидаги афсона ва ҳикояларда ҳам Нурота тилга олинади. Нурота шаҳридан 3-4 километр жанубда тоғлар орасида Искандар Зулқарнайн қишлоғи бор. Қишлоқнинг пайдо бўлиш тарихи ҳақида бир ривоят бор. Унда айтилишича, Искандар Зулқарнайн Нурота воҳасини забт этгач, Бухоро ва Хоразм сари йўл олади. Нуротада ўз навкарларидан бирини бир гуруҳ аскарлари билан қолдириб, унга мустаҳкам ҳарбий истеҳком қуришни буюради. «Бу қалъа шундай мустаҳкам бўлсинки, уни мендай жаҳонгир ҳам забт этолмасин», дейди у. Шогирди чашманинг юқори қисмида мустаҳкам бўлган ҳарбий истеҳком қуради. Сафардан қайтган Искандар бир неча марта ҳужум қилиб ҳам қалъани босиб ололмайди. Шундан сўнг у ҳарбий ҳийла ишлатишга мажбур бўлади. Гўё чекинган бўлиб, қалъанинг орқасидаги қишлоққа қўшинларини яширинча олиб ўтади. Кечаси ўша қишлоқдан туриб, қалъага ҳужум қилади ва уни эгаллайди. Ушбу қишлоқ ҳозир ҳам Искандар Зулқарнайн, деб аталади.

Тарихий манбаларда қайд этилишича, Нуротада X асрда ҳам маҳаллалар фаолият юритган. Шўролар замонидан олдин шаҳар Арабгузар, Ўртагузар ва Миришкор, деб номланган учта даҳага бўлинган. Учта даҳада 32 та маҳалла бўлиб, уларнинг ҳар бирида биттадан масжид фаолият кўрсатган. Шаҳарнинг Арабгузар даҳасида Сайид ота, Чуқурак, Оқмачит каби 7-8 та маҳалла, Ўртагузар даҳасида эса Турко, Чилламазор, Бўдиқ номлар билан аталган 10-12 та маҳалла бўлган. Миришкор даҳасида, асосан, деҳқонлар истиқомат қилишган. Бу даҳада ҳам Қўрғон, Равотўлғон номли 12 тача маҳалла фаолият юритган.

Ҳар бир маҳалланинг ўз оқсоқоли бўлган. Оқсоқол ўз маҳалласини шариат қонунлари асосида бошқарган, фуқароларининг моддий ва маънавий аҳволидан хабардор бўлиб турган. Шуниси қизиқки, ҳар бир маҳалланинг тўй-томошалари, маросим ва маъракаларида айрим фарқли томонлари бўлган. Мавжуд 32 та маҳаллани Нурота беги бошқарган.

Мустақиллик йилларида Нуротада маҳаллачилик анъаналари такомиллашиб, яхлит бир тизимга келтирилди. Шу кеча-кундузда ҳам туманда 32 та маҳалла мавжуд. Улар қадимий маҳаллалар удум ва қадриятларидан маънавий ўгит оляпти. Бу маҳаллаларда минглаб одамлар тинч-тотув ҳаёт кечириб, юртимизнинг буюк келажаги йўлида фидокорона меҳнат қилишмоқда.

Гулруҳ ТОҒАЕВА,
«Маҳалла» жамғармасининг Нурота тумани бўлинмаси бош мутахассиси.

Хотира

ЯХШИЛИК УНИНГ ФАЗИЛАТИ ЭДИ

Ривоятда айтилишича, қадимда бир ҳукмдор кўчадан ўтиб кетаётиб, кекса кишининг ерга ниҳол ўтказаётганини кўриб, отдан тушиб унинг ёнига борибди:

— Ҳорманг, отахон, нима қиляпсиз? — сўрабди ундан хон.

— Олма кўчатини ўтказяпман, давлатпаноҳ, — жавоб берибди отахон.

— Ахир, бу дарахт қачон мева берадию, сиз ундан қачон баҳраманд бўласиз? — дебди ҳукмдор, қариянинг ёши бир жойга бориб қолганига ишора қилиб.

— Ҳозир мева бераётган дарахтларни ота-боболаримиз экиб кетишган, мен ўтказаётган ниҳолларнинг мевасидан невара-чевараларимиз баҳраманд бўлишади, — жавоб берибди боғбон.

Халқимизда: «Яхшидан боғ қолар», деган ҳикмат шу тариқа юзага келган бўлса, не ажаб. Хоразм воҳасидаги Амударё соҳилларида барпо этилган кўркам шаҳарчанинг, жаннатмонанд боғларнинг, сўлим хиёбонларнинг ўрни яқинларгача Юмалоқ тўқай деб аталган ваҳимали чангалзор бўлганига бугун кўпчилик ишонқирамаслиги табиий. Дарҳақиқат, чакалакзор фидойи инсонларнинг пешона тери эвазига шинам гўшага айланди.

Боғот туманидаги Қипчоқ қишлоғининг ташкил топишида Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими Машариф Қувоқовнинг хизматлари беқиёс. Уста деҳқон, камтарин инсон, меҳрибон устоз ҳаёт бўлганида бу йил умрининг 71-баҳорини қаршилаган бўларди. 1971 йилда Аму соҳили билан туташиб кетган, қашқирлар увлаб юрган Юмалоқ тўқайга қараб Машариф ака: «Бу ерларда 100 гектар боғ барпо қилсам эди», дея орзу қилган экан. Эндиликда тўқайзор ўрнидаги энг сархил мевали дарахтлардан иборат боғларнинг умумий майдони 130 гектардан ошиб кетди.

М.Қувоқов мустабид шўролар даври суронларини бошидан кечирган бўлса-да, эртанги кунга ишонч билан қаради. Ўз халқининг ташвишлари билан яшаб меҳнат қилди. Ватанимиз истиқлолга эришгач, Машариф ака ўзи раҳбарлик қилаётган хўжаликни иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамлашнинг замонавий режаларини белгилади. Аҳолининг ишончини қозониб, уларнинг куч-ғайратини ислоҳотлар ривожига сафарбар этди. Эртанги куннинг юксак мақсадларини кўзлаган бу инсон фаровонлик, ободончилик ишларига бош бўлди. Шаҳар типидаги Қипчоқ қишлоғидаги текис ва равон йўллар, 1000 ўринли мактаб, маданият уйи, «Бахт уйи» биноси, юзлаб турар жойлар, ишлаб чиқариш ва маъмурий бинолар Машариф аканинг раҳбарлигидаги ободончилик ишлари кўламини намоён этса, қишлоқ хўжалиги соҳасидаги қўллаган янгиликларининг ўзи алоҳида бир мактаб. Айниқса, Корея Республикасида бўлиб, шолини кўчатлаб экиш технологиясини ўрганиб қайтгач, бу тажрибани воҳа деҳқончилигига татбиқ этиши натижасида бир мавсумда ердан икки марта ҳосил олиниб, сувнинг, уруғнинг тежалишига эришилди. Қолаверса, Машариф ака ташаббуси билан хўжаликда хориж технологияси асосида мева ва сабзавотларни қайта ишлайдиган завод ишга туширилди. Корхона йилига 3000 тонна мева ва сабзавотлардан шарбат ишлаб чиқариш қувватига эга.

Яқинда қаҳрамонимиз униб ўсган «Боғотёп» маҳалласида «Инсон хотираси азиз» деб номланган тадбир бўлиб ўтди. Унда марҳумнинг дўстлари, яқинлари, уни таниган-билганлар, оила аъзолари иштирок этишиб, бу фидойи инсонни хотиралашди, унинг эзгу ишларини таъкидлашди.

— Машарифжон эришган муваффақиятларидан ҳеч мақтанмасди, баландпарвоз гаплардан йироқ эди, — дейди Ўзбекистон халқ ўқитувчиси, марҳумнинг устози Болтабой Хўжаев. — Ўзига ишонч билдирган, тақдирини ишониб топширган инсонлар олдида ўзини доимо қарздордек ҳис этарди.

Ўзи билан ҳамнафас одамлар ҳолидан хабардор бўлиш, уларга садоқат билан хизмат қилиш, билим ва тажрибаларини алмашишдек фазилатлари Машариф аканинг порлоқ хотирасини безаб турибди.

Юлдуз ҲОЖИЕВА,
«Mahalla» мухбири.

Mahalla
ҳафталик газета
Муассис: Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси Республика бошқаруви

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
Телефонлар:
236-53-93 236-53-75,
236-57-62 Факс: — 233-44-25

Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 2006 йил 6 декабрда **0019** рақами билан рўйхатга олинган.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди. Формати — А-2, 2 босма табоқ.

Навбатчи: **Ҳамза Абдуллаев**
Мусаҳҳиҳ: **Аброр Ярматов**
Саҳифаловчи: **Фаррух Расулов**

Таҳририят манзили: **Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси 32-уй**
Индекс: **100083**

"Ўзбекистон" НМИУ босмахонасида чоп этилди.
Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси 30-уй
Нашр кўрсаткичи: 148

Топширилди — 22.45
18685 нусхада чоп этилди. Буюртма J-7435